

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis

Informacija apie tai, kaip reikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio

Atitinkamas ES teisės aktas yra 2012 m. spalio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos [direktyva 2012/29/ES](#), kuria nustatomi būtiniausi nusikaltimų aukų teisių, paramos joms ir jų apsaugos standartai ir kuria pakeičiamas Tarybos pamatinis sprendimas 2001/220/TVR (Nusikaltimų aukų teisių direktyva).

Nusikaltimų aukų teisių direktyvos 16 straipsnyje reikalaujama, kad baudžiamojo proceso metu visos nusikaltimo aukos turėtų teisę kreiptis, kad būtų priimtas sprendimas dėl kompensacijos iš nusikaltėlio.

Čia rasite informacijos apie tai, kaip teismo proceso (baudžiamojo proceso) metu **reikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio**.

Norėdamas rasti informacijos, susijusios su jūsų byla, peržiūrėkite ES šalis, kurioje vyks baudžiamasis procesas, informaciją.

Norėdamas gauti išsamios su valstybe susijusios informacijos, pasirinkite atitinkamos šalies vėliavą.

Šį puslapį tvarko Europos Komisija. Šiame tinklalapyje pateikta informacija nebūtinai atitinka Europos Komisijos oficialią poziciją. Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą informaciją arba duomenis. Informacija apie ES tinklalapių autorių teises pateikiama teisiniame pranešime.

Paskutinis naujinimas: 30/08/2018

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Bulgarija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Bulgarijos Respublikos baudžiamojo proceso kodekse (*Nakazatelno-procesualen kodeks*) nustatyta procedūra, pagal kurią nusikaltimų aukos gali pareikšti reikalavimus atlyginti žalą baudžiamajame procese. Jei nukentėjusysis nepareiškia reikalavimo atlyginti žalą baudžiamajame procese arba mano, kad skirta kompensacija nepadengia visos patirtos žalos, nukentėjusysis turi teisę pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo pagal Prievolių ir sutarčių įstatymą (*Zakon za zadalzhniata i dogovorite*) civilinių bylų teisme, o pastarasis bylą nagrinės pagal Civilinio proceso kodeksą (*Grazhdanski procesionalen kodeks*).

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Civilinį reikalavimą dėl žalos atlyginimo, kad nukentėjusiojo civilinis ieškinytis būtų įtrauktas į teismo procesą, reikia pareikšti iki parengiamojo teismo posėdžio pirmosios instancijos teisme pradžios. Teismas išsiunčia pranešimą apie parengiamąjį teismo posėdį. Per septynias dienas nuo pranešimo gavimo nukentėjusysis arba jo įpėdiniai gali kreiptis dėl jų civilinio ieškinio ar privataus kaltinimo įtraukimo, o juridiniai asmenys gali tai daryti kaip civilinė šalis.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Civilinį reikalavimą gali pareikšti nukentėjusysis arba jo advokatas. Prašymas gali būti žodinis arba rašytinis. Civiliniame reikalavime turi būti nurodyta: pareiškėjo ir asmens, prieš kurį reiškiamas ieškinytis, vardas ir pavardė; baudžiamoji byla, kurioje pateikiamas civilinis reikalavimas; nusikalstama veika, kuria buvo padaryta žala, ir žalos, kurią prašoma atlyginti, pobūdis ir dydis. Civilinį reikalavimą teismo procese galima pareikšti kaltinamajam ir bet kokiems kitiems asmenims, kuriems taikoma civilinė atsakomybė už nusikalstama veika padarytą žalą.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Ne, nėra.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Įrodymus reikia pateikti teismo proceso metu. Civilinį ieškinį pareiškianti šalis turi teisę: dalyvauti teismo procese; prašyti taikyti apsaugos priemonę, skirtą civiliniam reikalavimui užtikrinti; peržiūrėti bylos medžiagą ir gauti reikalingus išrašus; pateikti įrodymus; pateikti prašymus, pastabas, prieštaravimus ir ginčyti teismo sprendimus, kuriais pažeidžiamos šalies teisės ir teisėti interesai.

Ar yra su mano reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų?

Nukentėjusiajam nereikia mokėti su civiliniu reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Nukentėjusysis arba šalis, pareiškianti civilinį ieškinį, gali turėti advokatą. Jei nukentėjusysis ir (arba) civilinė šalis pateikia įrodymų, kad neišgali pasisamdyti advokato, tačiau nori naudotis jo paslaugomis, o tai atitinka teisingumo interesus, pirmosios instancijos teismas paskirs advokatą.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Pirmosios instancijos teismas dėl civilinio reikalavimo priima sprendimą, kuris paskelbiamas parengiamojo posėdžio metu. Jei teismas atsisako priimti sprendimą dėl prašymo, jis turi nurodyti priežastis. Atsisakymo skųsti negalima.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Baudžiamojo teismo atsisakymo priimti sprendimą dėl civilinio reikalavimo skųsti negalima. Nukentėjusysis turi teisę pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo civiliniame teisme, kuris bylą nagrinėja pagal Civilinio proceso kodeksą. Jei vyksta baudžiamasis procesas, civilinio ieškinio nagrinėjimas civiliniame teisme bus sustabdytas, kol baigsis baudžiamasis procesas.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Kai nusikaltimo vykdytojas nuteisiamas, nukentėjusysis gali teismui pateikti prašymą dėl vykdomojo rašto išdavimo. Turėdamas vykdomąjį raštą nukentėjusysis gali teikti nurodymus antstoliui, kad gautų teismo skirtą kompensaciją.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 08/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Čekija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Turite teisę įstoti į baudžiamąją bylą dėl nusikaltimo vykdytojo pareikšdamas reikalavimą atlyginti žalą. Tokiu atveju teismas savo galutiniame sprendime gali ne tik skirti bausmę nusikaltimo vykdytojui, bet ir įpareigoti jį atlyginti žalą. Be to, savo teisę į kompensaciją galite atskirai pareikšti civiliniame procese.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Be to, kuriuo metu iki pirmojo teismo posėdžio, iki įrodymų rinkimo.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Reikia išsamiai nurodyti, ko siekia žalą patyręs asmuo, ir prašyti atlyginti individualią žalą bei ją įrodyti.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Ne.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turite pateikti?

Tik jūs pats sprendžiate, kokius įrodymus pateikti teismui, kad pagrįstumėte savo prašymą. Žinoma, svarbu pateikti išsamius ir įtikinamus įrodymus, kad būtų priimtas jums palankus sprendimas.

Ar teikdamas prašymą turite mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Ne.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Taip, savo lėšomis.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Jei neįrodėte žalos sumos arba jei dėl būtino įrodymų rinkimo baudžiamasis procesas pratęsimas. Tokiu atveju jūsų reikalavimą atlyginti žalą teismas perduos, kad jis būtų nagrinėjamas pagal civilinėje teisėje numatytas teisių gynimo priemones.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Turite teisę apskusti sprendimą, kol bus priimtas sprendimas dėl žalos.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jei nusikaltimo vykdytojas nedaro to, kas jam buvo nurodyta, galite kreiptis į teismą su prašymu, kad sprendimo vykdymą užtikrintų teismo antstolis.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 13/05/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Vokietija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Vienintelė sąlyga yra pateikti tinkamą prašymą, kuriame būtų išsamiai nurodytas prašymo dalykas ir pagrindas. Prašymą galima adresuoti policijai, prokuratūrai arba kompetentingam teismui (žr. 2 klausimą).

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Prašymą galima pareikšti raštu, kai apie nusikaltimą pranešama policijai. Jį taip pat galima vėliau raštu pateikti prokuratūrai ar teismui arba užregistruoti pas teismo sekretorių (*Rechtsantragsstelle* (Vokietijos teismų skyrius, kuriame galima pateikti reikalavimus ir kitokius pareiškimus). Prašymą galima pareikšti žodžiu pagrindinio posėdžio metu.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Prašyme turėtų būti aiškiai nurodyta, ko norėtumėte iš atsakovo, ir dėl kokių priežasčių. Jei norite, kad finansiniai nuostoliai (pvz., prarastos pajamos, žala nuosavybei) būtų kompensuoti pinigų suma, paprastai turėtumėte ją tiksliai nurodyti. Kita vertus, kompensacijos už skausmą ir kančias (*Schmerzensgeld*) dydį gali nustatyti teismas. Tačiau net ir tada turėtumėte nurodyti apytikslį skaičių ir *Schmerzensgeld* sumos skaičiavimo ar įvertinimo pagrindą. Turite kuo išsamiau nurodyti savo reikalavimą pagrindžiančias aplinkybes (pvz., nusikalstamos veikos aprašymą, informaciją apie patirtus sužalojimus ir turtinę žalą).

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Ne.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Turėtumėte išvardyti arba pateikti visus galimus įrodymus, reikalingus jūsų prašymui pagrįsti (pvz., sąskaitas, pažymas). Taip pat galite tiesiogiai remtis pranešimais ir liudytojų parodymais, kuriuos davėte policijai, bei pačiu kaltinamuoju aktu.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Jei jums, kaip ieškovui, bus skirta prašoma kompensacija, jums nereikės mokėti jokių teismo mokesčių. Visas patirtas išlaidas, pvz., dėl dalyvavimo teisme prarastas pajamas, turės atlyginti atsakovas. Jei jūsų reikalavimas netenkinamas arba tenkinamas iš dalies, arba jei teismas atsisako priimti sprendimą, deramai apsvarstęs jis turės nuspręsti, kas turės padengti teismo ir dalyvių išlaidas (pvz., teisines išlaidas).

Kitaip nei civilinėse bylose, net jei reikalavimas atlyginti žalą netenkinamas, jūs, kaip nukentėjusioji šalis, neturėsite mokėti jokių teismo mokesčių.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu?

Ar galiu gauti teisinę pagalbą, jei negyvenu šalyje, kurioje vyksta procesas? Pasisamdyti advokatą nėra griežtai būtina, tačiau tam tikrais atvejais rekomenduojama tai padaryti.

Pasisamdyti advokatą nėra griežtai būtina, tačiau tam tikrais atvejais rekomenduojama tai padaryti. Pavyzdžiui, jei byla yra sudėtinga ir joje dalyvauja keletas nusikaltimo vykdytojų, jei kyla sudėtingų klausimų dėl civilinės atsakomybės arba jei teismas nusprendžia, kad norint patenkinti reikalavimų (pvz., pinigų sumos) vyti vykdymo procedūrą. Jei yra teisinės sąlygos (visų pirma reikalingumas), gali būti skiriama teisinė pagalba advokato išlaidoms padengti.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Teismas nepriims sprendimo dėl reikalavimo atlyginti žalą, jei kaltinamasis išteisinamas arba jei sustabdomas procesas, jei teismas mano, kad reikalavimas yra nepriimtinas arba nepagrįstas, arba, išimtiniais atvejais, jei sprendimo dėl reikalavimo negalima priimti baudžiamojo proceso metu.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Galima pateikti skundą dėl teismo sprendimo atsisakyti priimti sprendimą dėl reikalavimo, kai teismas mano, kad nebuvo įvykdytos sprendimo dėl reikalavimo priėmimo sąlygos.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltimo vykdytoją ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

(Palankūs) teismo sprendimai ir teismo proceso metu pasiekti susitarimai gali būti vykdomi pagal bendrąsias vykdymo taisykles. Vykdyto veiksmai atliekami remiantis vykdytina sprendimo arba pasiektu susitarimu kopija, kurią išduoda baudžiamojo teismo sekretorius.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujimas: 16/01/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Estija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Jūs turite teisę kaltinamajam baudžiamajame procese pateikti civilinį ieškinį dėl žalos atlyginimo. Tyrimo organas arba prokuratūra turi nukentėjusiajam paaiškinti civilinio ieškinio pateikimo tvarką, civiliniam ieškiniiui taikomus būtinus reikalavimus, nurodyti civilinio ieškinio terminą ir šio termino praleidimo padarinius.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Jūs turite teisę pateikti civilinį ieškinį ne vėliau kaip per 10 dienų nuo susipažinimo su baudžiamąja byla. Galima kreiptis į prokuratūrą, kad šis terminas būtų pratęstas.

Jeigu terminas praleidžiamas, civilinis ieškinyš grąžinamas, tačiau šiuo atveju kompensacijos prašymą galite pateikti civiliniam teismui.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Civiliniame ieškinyje galite išdėstyti reikalavimą, kurio tikslas – atkurti arba atitaisyti gerovės padėtį, kuri buvo pažeista padarant baudžiamajame procese nagrinėjamą veiką. Tokio reikalavimo faktinės aplinkybės turi iš esmės sutapti su nagrinėjamos nusikalstamos veikos faktais ir turi būti įmanoma tokį reikalavimą išnagrinėti civiliniame procese.

Civilinis ieškinyš turi būti pateiktas raštu, jame turi būti nurodyti ieškovo ir atsakovo duomenys ir turi būti aiškiai išdėstytas nukentėjusiojo reikalavimas, taip pat faktinės aplinkybės ir įrodymai, kuriais nukentėjusiojo reikalavimas grindžiamas. Reikalavimas turi būti išsamus (t. y. jame turi būti nurodytos visų rūšių žalos, kurią nukentėjęsysis prašo atlyginti, sumos). Kai ieškiniu siekiama neturtinės žalos atlyginimo, reikalaujamos kompensacijos suma gali būti palikta nenurodyta, galima prašyti, kad teismas savo nuožiūra nustatytų teisingą kompensaciją.

Procesą vykdančias organas gali nustatyti terminą civilinio ieškinio trūkumams pašalinti.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Civiliniams ieškiniams konkreti forma nenurodyta.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Prie civilinio ieškinio turi būti pridedami faktų, kuriais grindžiamas nukentėjusiojo reikalavimas ir kuriais nukentėjęsysis ketina remtis neatsižvelgdamas į prokuratūros pristatytų įrodymų rinkinį, įrodymai.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Baudžiamajame procese nagrinėjamam civiliniam ieškiniui valstybiniai mokesčiai netaikomi, jie taikomi tik civiliniam ieškiniui dėl neturtinės žalos atlyginimo, jeigu tokio žalos atlyginimo reikalaujama remiantis kitomis prielaidomis negu kūno sužalojimas ar kitoks sveikatos sutrikdymas arba maitintojo mirtis.

Jeigu civilinis ieškinyš atmetamas, su civilinio ieškinio nagrinėjimo procesu arba reikalavimo įrodymu pagal viešąją teisę susijusias išlaidas padengia nukentėjęsysis. Jeigu civilinis ieškinyš patenkinamas iš dalies, teismas civilinio ieškinio nagrinėjimo proceso išlaidas padalija nukentėjusiajam, kaltinamajam ir atsakovui, atsižvelgdamas į visas aplinkybes. Teismas taip pat gali nuspręsti, kad nukentėjusiojo išlaidas, susijusias su civilinio ieškinio nagrinėjimo procesu, privalo iš dalies arba visiškai padengti nukentėjęsysis, jeigu priešingai šaliai duoti nurodymą sumokėti išlaidas būtų itin neteisinga ar nepagrįsta pastarosios šalies atžvilgiu.

Jeigu teismas atsisako nagrinėti civilinį ieškinį, nes buvo priimtas išteisinamasis nuosprendis arba baudžiamasis procesas buvo nutrauktas, su civilinio ieškinio nagrinėjimo procesu susijusias išlaidas padengia valstybė. Jeigu nagrinėti civilinį ieškinį teismas atsisako dėl bet kurių kitų priežasčių, teismas, atsižvelgdamas į visas aplinkybes, civilinio ieškinio nagrinėjimo proceso išlaidas padalija nukentėjusiajam ir valstybei.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Jūs gausite valstybės teisinę pagalbą, jeigu tam yra Valstybės teisinės pagalbos įstatyme numatyti pagrindai. Jeigu teismas nustato, kad be advokato pagalbos jūsų esminiai interesai gali būti nepakankamai apsaugoti, teismas, remdamasis Valstybės teisinės pagalbos įstatymu, šiame įstatyme nustatyta tvarka gali savo iniciatyva nuspręsti suteikti jums valstybės teisinę pagalbą.

Asmuo gali gauti valstybės teisinę pagalbą, jeigu tuo metu, kai jam reikia teisinės pagalbos, jo finansinė padėtis yra tokia, kad jis negali sumokėti už kompetentingas teisines paslaugas, arba jeigu jis gali už teisines paslaugas sumokėti tik iš dalies arba dalimis, arba jeigu dėl savo finansinės padėties jis, sumokėjęs už teisines paslaugas, neišgali patenkinti būtinųjų pragyvenimo poreikių.

Valstybės teisinę pagalbą suteikiama asmenims, kurie prašymo skirti valstybės pagalbą pateikimo metu Estijos Respublikoje arba kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje turi gyvenamąją vietą arba kurie yra Estijos Respublikos arba kitos Europos Sąjungos valstybės narės piliečiai. Kitiems asmenims teisinę pagalbą teikiama tik tuo atveju, jeigu tai yra Estijai privalomas tarptautinis įsipareigojimas.

Įstatyme yra nustatyti atsisakymo suteikti valstybės teisinę pagalbą pagrindai. Valstybės teisinė pagalba neteikiama, jeigu, pavyzdžiui, pareiškėjas gali pats apginti savo teises; jeigu pareiškėjas turi turto, kuris gali būti be didelių sunkumų parduotas teisinių paslaugų išlaidoms padengti, ir jeigu daroma prielaida, kad teisinių paslaugų išlaidos nėra daugiau negu dvigubai didesnės už pareiškėjo vidutines mėnesines pajamas, iš jų atėmus mokesčius ir privalomas draudimo įmokas, įstatymuose nustatyti išlaikymo prievolei įvykdyti atidėtas sumas ir pagrįstas būsto bei transporto išlaidas. Valstybės teisinė pagalba taip pat neteikiama, jeigu esamomis aplinkybėmis akivaizdžiai nėra tikėtina, kad pareiškėjas galės apginti savo teises; jeigu valstybės teisinės pagalbos prašoma siekiant pateikti reikalavimą atlyginti neturtinę žalą ir byloje nėra svarbesnių viešojo intereso motyvų; arba jeigu nauda, kurią pareiškėjas galėtų gauti išsprendus bylą, yra nepagrįstai maža, palyginti su prognozuojamomis valstybės išlaidomis teisinei pagalbai.

Valstybės teisinė pagalba teikiama pagal asmens prašymą. Jeigu asmuo valstybės pagalbos kreipiasi būdamas nukentėjęs baudžiamajame procese, dėl valstybės teisinės pagalbos skyrimo asmeniui sprendžia bylą nagrinėjantis teismas, o baudžiamosios bylos ikiteisminio nagrinėjimo etapu – teismas, kuris turės jurisdikciją nagrinėti baudžiamąją bylą.

Prašymas skirti valstybės teisinę pagalbą turi būti pateiktas estų kalba, naudojant atitinkamą prašymo formą. Prašymas taip pat gali būti pateiktas anglų kalba, jeigu teisinės pagalbos prašo fizinis asmuo, kurio gyvenamoji vieta yra kitoje Europos Sąjungos valstybėje narėje arba kuris yra kitos Europos Sąjungos valstybės narės pilietis.

Valstybės teisinės pagalbos prašantis asmuo turi prie savo prašymo pridėti tinkamai parengtą ir pasirašytą pareiškėjo finansinės padėties pažymą ir, jeigu įmanoma, kitus šios padėties įrodymus. Jeigu asmens gyvenamoji vieta yra ne Estijoje, jis prie savo prašymo turi pridėti asmens gyvenamosios vietos šalies kompetentingos institucijos išduotą pažymą apie savo ir savo šeimos narių pastarųjų trejų metų pajamas. Jeigu šios pažymos negalima pateikti dėl priežasčių, nepriklausančių nuo pareiškėjo, dėl valstybės teisinės pagalbos skyrimo gali būti sprendžiama be pažymos.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Teismas civilinį ieškinį gali atsisakyti nagrinėti visų pirma tuo atveju, jei ieškinyje neatitinka aktualių reikalavimų, jeigu nutraukiamas baudžiamasis procesas arba jeigu priimamas išteisinamasis nuosprendis. Teismas taip pat gali atsisakyti nagrinėti civilinį ieškinį, jeigu nukentėjęs arba civilinis atsakovas neatvyksta į posėdį ir bylos negalima išnagrinėti jiems nedalyvaujant. Be to, teismas gali atsisakyti nagrinėti civilinį ieškinį, jeigu priimamas apkaltinamasis nuosprendis.

Civilinis ieškinyje atmetamas, jeigu nėra pagrindų jį tenkinti.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Jeigu teismas atsisakė nagrinėti jūsų civilinį ieškinį, jūs galite reikalauti žalos atlyginimo civilinių bylų teisme. Jūs turite teisę pirmosios instancijos teismo sprendimą apskųsti apygardos teismui.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jeigu nuteistasis nesumoka teismo sprendimu priteistos sumos, jūs teismo sprendimo pagrindu turite teisę kreiptis į teismo antstolį, kuris pradės išieškojimo procesą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 11/01/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Graikija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Baudžiamojo proceso ikiteisminio tyrimo etapu, teikdamas skundą atitinkamam prokurorui ar policijai, turėtumėte pareikšti, kad pageidaujate įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civilinė šalis (graik. *politikósenágon*) - tuo atveju skunde turėtumėte pats išdėstyti tokį pareiškimą. Tokį pareiškimą taip pat galite padaryti nusikaltimo tyrimo metu atskirame dokumente (graik. *dikógrafa*), pranešdamas apie tai policijai, prokurorui arba tyrimo institucijoms; pareiškimą netgi galite tiesiogiai pateikti teismui, kol jis dar nepradėjo nagrinėti įrodymų (Baudžiamojo proceso kodekso 82-83 straipsniai).

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

A) Ikiteisminio tyrimo etapu, kaip išdėstyta pirmiau (Baudžiamojo proceso kodekso 83 straipsnis)

B) Teisme, paprastu žodiniu pareiškimu iki įrodymų nagrinėjimo pradžios, - **rašytinė ikiteisminė procedūra nebūtina**, - jeigu siekiate kompensacijos už skausmą ir kančias ir neturtinės žalos, patirtos dėl jūsų atžvilgiu padaryto nusikaltimo, atlyginimo, arba **įteikdama s pranešimą** kaltinamajam likus bent penkioms dienoms iki teismo posėdžio, jeigu siekiate materialinės žalos atlyginimo (Baudžiamojo proceso kodekso 68 straipsnis).

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Apskritai pareiškime, kad pageidaujate į baudžiamąjį procesą įstoti civiline šalimi, turi būti išdėstyta bylos santrauka, nurodytos priežastys, kodėl manote, kad turite teisę įstoti į procesą, ir nurodytas *ad litem* skirtas atstovas teismo posėdžio vietoje, jeigu toje teritorijoje nėra jūsų nuolatinės gyvenamosios vietos.

Jeigu pareiškimas, kad pageidaujate įstoti į baudžiamąjį procesą civiline šalimi, yra susijęs su reikalavimu atlyginti už skausmą ir kančias ir atlyginti neturtinę žalą, rašytinė procedūra yra nebūtina. Šiais atvejais civilinė šalis paprastai prašo simbolinės sumos (laikina 44 EUR (graik. *me epifýlaxi*)), o ne visos reikalavimo sumos. Jeigu teismas paskelbia kaltinamąjį kaltu, jis nurodo sumokėti jums šią simbolinę kompensacijos sumą. Dėl likusios sumos turėsite pateikti atskirą ieškinį civilinių bylų teisme. Jeigu jūsų reikalavimas susijęs su nusikaltimu jums padarytos materialinės žalos atlyginimu, turite likus bent penkioms dienoms iki teismo nagrinėjimo atsakovui įteikti pranešimą, kuriame būtų išdėstyti atskiri žalos elementai (Baudžiamojo proceso kodekso 68 straipsnis).

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Ne, speciali forma nenumatyta. Jūsų pareiškime turi būti išdėstyta visa pirmiau nurodyta informacija. Kaip minėta, speciali ikiteisminė procedūra būtina tik tuo atveju, kai baudžiamųjų bylų teismo prašoma skirti materialinės žalos atlyginimą, - tuo atveju pranešimas kaltinamajam turi būti įteiktas likus bent penkioms dienoms iki posėdžio.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Iki bylos nagrinėjimo turite pateikti visus savo turimus jūsų reikalavimą įrodančius dokumentus, t. y. medicines pažymas, pareiškimus, liudytojų parodymus ir visus kitus įrodymus.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Turite sumokėti civilinio ieškinio mokesťį - 40 EUR (Baudžiamojo proceso kodekso, iš dalies pakeisto Įstatymu Nr. 4446/2016 ir taikomo nuo 2017 m. sausio 23 d., 63 straipsnis).

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Įstatyme (Įstatymo 3226/2004 1 straipsnyje) numatyta teisinė pagalba mažas pajamas gaunantiems ES valstybės narės piliečiams, trečiųjų šalių piliečiams ir asmenims be pilietybės, jeigu jie teisėtai gyvena Europos Sąjungoje arba jų įprastinė gyvenamoji vieta yra Europos Sąjungoje. Mažas pajamas gaunantys piliečiai, turintys teisę į teisinę pagalbą, yra tie, kurių metinės šeimos pajamos neviršija dviejų trečdalių minimalių metinių asmens pajamų, apibrėžtų Nacionalinėje bendrojoje kolektyvinėje darbo sutartyje. Šalies vidaus ginčo atveju į kitos ginčo šalies pajamas neatsižvelgiama. Teisinė pagalba nagrinėjant ieškinius baudžiamosiose arba civilinėse bylose taip pat teikiama asmenims, nukentėjusiems nuo nusikaltimų, nurodytų Baudžiamojo kodekso 323 straipsnyje (prekyba vergais), 323A straipsnyje (prekyba žmonėmis), 323B straipsnio a punkte (kelionių organizavimas siekiant dalyvauti lytiniuose santykiuose arba kituose nepadoriuose veiksmuose su nepilnamečiu (sekso turizmas)), 324 straipsnyje (nepilnamečio pagrobimas), 339 straipsnyje (nepilnamečio tvirkinimas), 348A straipsnyje (vaikų pornografija), 351A straipsnyje (nepadorūs veiksmai su nepilnamečiu už užmokesťį) ir Įstatymo Nr. 3386/2005 87 straipsnio 5 ir 6 dalyse (padėjimas trečiosios šalies piliečiui atvykti į Graikiją, išvykti iš Graikijos arba neteisėtai gyventi Graikijoje) ir 88 straipsnyje (neteisėtas trečiųjų šalių piliečių gabenimas į Graikiją), taip pat nepilnamečiams, kurie nukentėjo nuo nusikalstamų veikų, nurodytų Baudžiamojo kodekso 336 straipsnyje (išžaginimas), 338 straipsnyje (seksualinė prievarta), 343 straipsnyje (nepadorūs veiksmai piktnaudžiaujant autoritetu), 345 straipsnyje (kraujomaiša), 346 straipsnyje (nepadorūs veiksmai tarp giminaičių), 347 straipsnyje (nepadorūs veiksmai prieš gamtą - ši nusikalstama veika jau panaikinta), 348 straipsnyje (sąlygų sudarymas kitų asmenų viliojimui), 348B straipsnyje (vaikų viliojimas seksualiniais tikslais), 348C straipsnyje (pornografinis nepilnamečių atvaizdavimas) ir 349 straipsnyje (naudojimasis prostitucija).

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Jeigu baudžiamųjų bylų teismas nusprendžia, kad baudžiamasis persekiojimas neturėtų būti tęsiamas arba turėtų būti dėl bet kurios priežasties nutrauktas, jis negali nagrinėti civilinio ieškinio. Teismas taip pat atmeta civilinį ieškinį, jeigu jis nebuvo teisėtai pateiktas, kaip aprašyta pirmiau, arba jeigu jis neturi teisinio pagrindo, arba jeigu ieškinys yra iš esmės nepagrįstas, pavyzdžiui, dėl to, kad jūs nuo nusikaltimo tiesiogiai nenukentėjote arba atitinkamas teisinis interesas priklauso ne jums.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Galite pateikti **paprastą apeliacinį skundą** (graik. *éfesí*) dėl apylinkės baudžiamųjų bylų teismo, vieno teisėjo arba trijų teisėjų kolegijos atstovaujamo pirmosios instancijos teismo arba apeliacinio teismo priimto **išteisinamojo nuosprendžio** byloje dėl vidutinio sunkumo nusikalstamos veikos (*plimmélíma*), jeigu jums nurodoma sumokėti kompensaciją ir išlaidas, tačiau tik ta apimtimi (Baudžiamojo proceso kodekso 486 straipsnio 1b dalis). Taip pat galite pateikti paprastą apeliacinį skundą dėl **apkaltinamojo nuosprendžio** ta apimtimi, kuria juo atmetamas jūsų reikalavimas remiantis tuo, kad jis neturi teisinio pagrindo, arba jums priteisiama finansinė arba materialinė kompensacija, jeigu siekiama suma viršijo 100 EUR, kai skundžiamas apylinkės baudžiamųjų bylų teismo nuosprendis, 250 EUR, kai skundžiamas vieno teisėjo atstovaujamo pirmosios instancijos teismo arba vieno teisėjo atstovaujamo nepilnamečių bylų teismo nuosprendis, arba 500 EUR, kai skundžiamas trijų teisėjų kolegijos atstovaujamo pirmosios instancijos teismo arba trijų teisėjų kolegijos atstovaujamo nepilnamečių bylų teismo nuosprendis (Baudžiamojo proceso kodekso 488 straipsnis). Galite pateikti **skundą teisės aspektais** (graik. *anaíres*) dėl **apkaltinamojo nuosprendžio**, jeigu juo atmetamas jūsų reikalavimas remiantis tuo, kad jis neturi teisinio pagrindo (Baudžiamojo proceso kodekso 505 straipsnio 1c dalis), arba dėl **išteisinamojo nuosprendžio**, jeigu jums buvo nurodyta sumokėti kompensaciją ir išlaidas (Baudžiamojo proceso kodekso 505 straipsnio 1c dalis).

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Baudžiamųjų bylų teismo skirta kompensacija iš esmės yra pagal civilinį reikalavimą priteista suma. Todėl ji išieškoma taikant išieškojimo pagal civilinių bylų teismų sprendimus procesą (graik. *anankastikí ektéles*).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujimas: 06/02/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Ispanija

Kaip teismo procese (baudžiamajame procese) galiu reikalauti atlyginti žalą arba reikalauti kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimo patenkinimo iš nusikaltimo vykdytojo ir kam turėčiau adresuoti šį reikalavimą?

Pagal Ispanijos teisės aktus įprastinė reikalavimo atlyginti patirtą žalą procedūra vyksta baudžiamojo proceso metu: ji vykdoma ir civilinė, ir baudžiamoji atsakomybė. Todėl vietos baudžiamasis teismas (*Juzgado de Instrucción*) nukentėjusiajam siūlo pareikšti civilinį ieškinį, kad jis galėtų nurodyti, ar nori pareikšti reikalavimą baudžiamojo proceso metu, ar pasilikti teisę reikalauti atlyginti patirtą žalą civiliniame procese.

Jei nukentėjusioji šalis nurodo, kad nori pareikšti reikalavimą baudžiamajame procese, ji gali pasirinkti civilinį ieškinį, kurį nukentėjusiosios šalies vardu pareikš prokuroras (tas pats bus taikoma, jei šalis nenurodys, kam reikia pirmenybę), arba, jei nori, dalyvauti asmeniškai (per advokatą ir teismo atstovą).

Jei nukentėjusioji šalis nusprendžia reikalauti atlyginti žalą ne baudžiamojo proceso metu, ji turi pradėti civilinį procesą pagal šio proceso taisykles.

Todėl nukentėjusysis reikalavimą atlyginti žalą gali pareikšti teisme – arba asmeniškai pareiškime, kuris pateikiamas, kai nukentėjusiajam siūloma įstoti į procesą kaip privačiai šaliai, arba raštu išdėstant savo reikalavimą, arba per advokatą ar teismo atstovą. Šis rašytinis pareiškimas nėra būtinas – jei jis nepateiktas, prokuroras pradės ir civilinį, ir baudžiamąjį procesą.

Pagalbos rengiant prašymą galite gauti Paramos nusikaltimų aukoms biuruose (*Oficinas de Asistencia a las Víctimas del delito*), kurie veikia visose autonominėse srityse, beveik visų provincijų sostinėse ir kituose miestuose. Teroristinių nusikaltimų atvejais pagalbą galite gauti Nacionalinio aukštojo teismo Informacijos ir paramos nukentėjusiems nuo terorizmo asmenims biure (*Oficina de Información y Asistencia a Víctimas del Terrorismo de la Audiencia Nacional*).

Kuriame baudžiamojo proceso etape turite pareikšti reikalavimą?

Reikalavimą galite pareikšti bet kuriame proceso etape prieš prasidedant žodiniam bylos nagrinėjimui. Vietos baudžiamasis teismas jums pasiūlys pareikšti reikalavimą ikiteisminio tyrimo metu, kai jam bus pranešta apie tai, kad yra nukentėjusioji šalis.

Ko galiu prašyti reikalavime ir kaip turėčiau jį pateikti (nurodyti visą sumą ir (arba) individualius nuostolius, negautą pelną ir palūkanas)?

Reikalavime reikėtų nurodyti patirtus nuostolius (sumą) ir kartu pateikti atitinkamas jį pagrindžiančias sąskaitas faktūras ar kainų pasiūlymus, kuriuos paskui įvertins teismo ekspertas.

Ar yra speciali tokių reikalavimų forma?

Ne.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turite pateikti?

Kartu su reikalavimu atlyginti žalą turėtumėte pateikti atitinkamas jį pagrindžiančias sąskaitas ar kainų pasiūlymus. Jei kreipėtės teisinės pagalbos, jums reikės pateikti įrodymus apie savo pajamas ir turtą.

Ar yra su mano reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų?

Ne.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu gauti teisinę pagalbą, jei negyvenu šalyje, kurioje vyksta procesas?

Kaip pareiškėjas, kuris yra nukentėjusysis, nuo tada, kai pirmą kartą kreipsitės į institucijas ir pareigūnus, turėsite teisę gauti informaciją apie teisinės konsultacijos ir gynybos paslaugų suteikimo procedūrą, ir, jei taikoma – apie jų suteikimo nemokamai sąlygas. Šią informaciją jums taip pat suteiks Paramos nusikaltimų aukoms biurui.

Kaip pareiškėjas, kuris yra nukentėjusysis, prašymą dėl jūsų teisės į teisinę pagalbą pripažinimo galėsite pateikti pareigūnui arba institucijai, kuri jums suteikė informaciją apie teisinės pagalbos ir gynybos paslaugų suteikimo procedūrą, ir, jei taikoma, jų suteikimą nemokamai. Pareigūnas arba institucija šį prašymą kartu su pateiktais dokumentais persiųs atitinkamai advokatų asociacijai.

Jūsų prašymas taip pat gali būti pateiktas Paramos nusikaltimų aukoms biurui, kuris jį persiųs atitinkamai advokatų asociacijai.

Apskritai kaip pareiškėjas, kuris yra nukentėjusysis, galite kreiptis į teisinio konsultavimo tarnybas, kuriose visiems piliečiams teikiama informacija teisiniais klausimais. Šių tarnybų darbą organizuoja advokatų asociacijos kiekviename teismų rajone.

Norėdami pasinaudoti šių tarnybų paslaugomis, turite užpildyti formą, kurią galite rasti teismuose, Teisingumo ministerijoje bei kituose valstybės biuruose ir įrodyti, kad jūsų pragyvenimo lygis yra nepakankamas. Savo prašymą turite pateikti advokatų asociacijai atitinkamo teismo teritorijoje arba, jei baudžiamasis procesas dar neprasidėjo, savo gyvenamosios vietos teisme. Baudžiamajam procesui prasidėjus nemokamą teisinę pagalbą galite gauti bet kada, jei kaip nukentėjusysis asmeniškai dalyvausite procese.

Jei nukentėjote nuo smurto lyties pagrindu, norėdami gauti teisinę pagalbą neturite iš pradžių įrodyti, kad jūsų lėšos yra nepakankamos.

Jei nukentėjote nuo terorizmo, taip pat galite gauti teisinę pagalbą.

Kaip nusikaltimo auka galite kreiptis teisinės pagalbos Ispanijoje, jei esate bet kurios ES valstybės narės pilietis ir įrodote, kad neturite pakankamai lėšų.

Nepriklausomai nuo to, ar turite lėšų pradėti teismo procesą, jei nukentėjote nuo smurto lyties pagrindu, terorizmo ar prekybos žmonėmis arba jei esate nepilnametis, turite protinę negalią arba sergate psichikos liga ir tapote auka tokiomis aplinkybėmis, kurios susijusios su išnaudojimu ar smurtu, jūsų teisė gauti teisinę pagalbą bus pripažinta ir ši pagalba jums bus teikiama nedelsiant bet kokiame procese, susijusiame su jūsų, kaip nukentėjusiojo, statusu, iš jo kildinamame arba dėl jo pradėtame.

Šią teisę taip pat turės bet kokios pagalbos gavėjai nukentėjusiojo mirties atveju, jei jie nedalyvavo vykdant tuos veiksmus.

Sprendžiant dėl teisinės pagalbos suteikimo kaip pareiškėjas būsime laikomas nukentėjusiuoju, kai dėl bet kokių nurodytų nusikaltimų pateikiamas skundas ar ieškinys arba pradedamas baudžiamasis procesas, ir šį statusą turėsite tol, kol vyks baudžiamasis procesas arba kol baigus procesą bus priimtas apkaltinamasis nuosprendis.

Teisė gauti teisinę pagalbą prarandama, kai priimamas galutinis išteisinamasis nuosprendis, arba kai procesas laikinai sustabdomas arba nutraukiamas, nes nusikalstamos veikos nebuvo įrodytos, tačiau nėra įpareigojimo atlyginti išlaidas už jokiais paslaugas, kuriomis iki tol buvo naudojama nemokamai.

Kitame procese, kuris gali būti pradedamas dėl jūsų, kaip nukentėjusio nuo nustatytų nusikaltimų asmens, statuso, visų pirma, procesuose dėl smurto lyties pagrindu, jums pagalbą turi teikti tas pats advokatas, jei taip tinkamai užtikrinama jūsų teisė į gynybą.

Turite teisę gauti teisinę pagalbą, jei jūsų metinės pajamos ir šeimos ūkio pajamos neviršija:

- jei atitinkami asmenys nepriklauso jokiam namų ūkiui – prašymo pateikimo metu galiojančio viešojo universaliojo pajamų rodiklio (*Indicador Público de Renta de Efectos Múltiples*, toliau – IPREM), padauginto iš dviejų. IPREM yra kasmet nustatomas indeksas, naudojamas nustatant kai kurių išmokų sumas arba ribą, iki kurios leidžiama naudotis kai kuriomis išmokomis, teisėmis arba viešosiomis paslaugomis;
- jei atitinkami asmenys priklauso bet kokios rūšies namų ūkiui, kurį sudaro mažiau nei keturi nariai, – prašymo pateikimo metu galiojančio IPREM, padauginto iš dviejų su puse;
- jei atitinkamą namų ūkį sudaro keturi arba daugiau narių – IPREM, padauginto iš trijų.

Jei jums, kaip nukentėjusiajam, suteikiama teisinė pagalba, neturėsite sumokėti šių išlaidų:

- išlaidų už ankstesnę teisinę konsultaciją;
- advokato honorarų ir teismo atstovo mokesčių;
- skelbimų paskelbimo oficialiuose laikraščiuose išlaidų;
- užstato, reikalingo norint pateikti tam tikrus apeliacinius skundus;
- išlaidų ekspertams.

Be to, notarinių aktų ir žemės bei prekybos registrų pažymų kaina jums bus sumažinta 80 %.

Kada baudžiamasis teismas atmes mano reikalavimą nusikaltimo vykdytojui arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Apskritai **smurtinių ir seksualinių nusikaltimų** atveju teismas turi įvertinti, ar buvo padarytas sąmoningas (tyčinis) smurtinis arba seksualinis nusikaltimas, ir tai konstatuoti teismo sprendime, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas. Šiame galutiniame teismo sprendime baudžiamajame procese turi būti aiškiai nustatytas priežastinis ryšys tarp nusikalstamos veikos ir sužalojimų, žalos sveikatai arba, jei taikoma, mirties.

Teismo sprendimu, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas, taip pat gali būti nurodoma laikinai sustabdyti procesą arba jį nutraukti.

Pagal Ispanijos baudžiamosios teisės aktus procesas gali būti laikinai sustabdytas, jei nebuvo tinkamai įrodyta, kad buvo padarytas nusikaltimas, dėl kurio teisme iškelta byla, arba jei padaroma išvada, kad nusikaltimas buvo padarytas, tačiau nėra pakankamai priežasčių apkaltinti konkretų (-čius) asmenį (-is) buvusį jo vykdytoju, bendrininku ar padėjėju.

Procesą leidžiama nutraukti, jei nėra pagrįstų duomenų, kad buvo padaryti veiksmai, dėl kurių teisme buvo iškelta byla, jei veiksmas nėra laikomas nusikaltimu arba jei asmenys, teisiami kaip vykdytojai, bendrininkai ar padėjėjai, yra atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės.

Teroristinių nusikaltimų atveju teismas paprastai turi įvertinti, ar taikomuose teisės aktuose už veiksmus ir žalą yra numatyta civilinė atsakomybė. Suteikiant pagalbą ir išmokas, pripažįstamas pagal Ispanijos teisės aktus dėl terorizmo, taikomi Europos konvencijoje dėl kompensacijos smurtinių nusikaltimų aukoms nustatyti kompensavimo principai.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Jei ikiteisminio tyrimo teisėjas (teisme arba teisminėje institucijoje) nusprendžia baigti procesą, t. y. nurodyti jį nutraukti, nukentėjusysis šį sprendimą gali apskųsti, jei jis asmeniškai dalyvavo procese, o kaltinimas yra privatus.

Pagal Ispanijos baudžiamosios teisės aktus procesas gali būti laikinai sustabdytas, jei nebuvo tinkamai įrodyta, kad buvo padarytas nusikaltimas, dėl kurio teisme iškelta byla, arba jei padaroma išvada, kad nusikaltimas buvo padarytas, tačiau nėra pakankamai priežasčių apkaltinti konkretų (-čius) asmenį (-is) buvusį jo vykdytoju, bendrininku ar padėjėju.

Procesą leidžiama nutraukti, jei nėra pagrįstų duomenų, kad buvo padaryti veiksmai, dėl kurių teisme buvo iškelta byla, jei veiksmas nėra laikomas nusikaltimu arba jei asmenys, teisiama kaip vykdytojai, bendrininkai ar padėjėjai, yra atleisti nuo baudžiamosios atsakomybės.

Smurtinių ir seksualinių nusikaltimų atveju norint kreiptis įvairios teisės aktuose nustatytos pagalbos paprastai būtinas teismo sprendimas, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas ir dėl kurio daugiau nėra teisių gynimo priemonių. Todėl galutinį sprendimą baudžiamajame procese galima apskųsti per nustatytą terminą pateikiant skundą sprendime nurodyta tvarka.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltimo vykdytoją ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jei nusikaltimo vykdytojas bus pripažintas iš dalies nemokiu, visą pagalbą arba jos dalį sumokės valstybė.

Valstybė perims šalies, kuriai kilo civilinė atsakomybė už nusikaltimą, įsipareigojimus jums iki visos laikinos arba galutinės pagalbos, kuri jums buvo suteikta kaip nukentėjusiajam ar pagalbos gavėjui, sumos.

Valstybė šalies, kuriai kilo civilinė atsakomybė už nusikalstamą veiką, atžvilgiu gali pradėti išieškojimo veiksmus ir reikalauti visiškai arba iš dalies atlyginti suteiktos pagalbos išlaidas.

Šie veiksmai bus atliekami, kai įmanoma, taikant administracinę priverstinio išieškojimo procedūrą, be kita ko, šiais atvejais:

- kai galutiniu teismo sprendimu nustatyta, kad nusikaltimas nebuvo padarytas;
- kai sumokėjus pagalbą jums kaip nukentėjusiajam ir pagalbos gavėjams per trejus metus nuo pagalbos suteikimo bet kokių pagrindu buvo visiškai arba iš dalies atlyginta žala;
- kai pagalba buvo gauta pateikus neteisingą informaciją, sąmoningai pateikus neišsamią informaciją arba bet kokiais kitais nesažiningais veiksmais, taip pat sąmoningai nutylėjus aplinkybes, dėl kurių gautą pagalbą būtų atsisakyta suteikti arba ji būtų sumažinta;
- kai teismo sprendimu priteista kompensacija yra mažesnė už laikinąją pagalbą.

Šie veiksmai bus pradėti valstybei įstojus į vykstantį baudžiamąjį arba civilinį procesą, neužkertant kelio civiliniam ieškiniui, kurį gali pareikšti prokuroras.

Atitinkamuose Paramos nusikaltimų aukoms biuruose, o teroristinių nusikaltimų atveju – Nacionalinio aukštojo teismo Informacijos ir paramos nukentėjusiems nuo terorizmo asmenims biure nukentėjusieji gali gauti bet kokios informacijos šiais klausimais, kurios jiems reikia kaip nusikaltimo aukoms.

Paramos nusikaltimų aukoms biurui suteiks informacijos apie jūsų, kaip nukentėjusiojo, galimybę dalyvauti skiriant laisvės atėmimo bausmę ir atliks bet kokius reikiamus pagalbos veiksmus, kad galėtumėte įgyvendinti teisės aktais pripažintas teises.

Jei nukentėjote nuo terorizmo, Nacionalinio aukštojo teismo Informacijos ir paramos nukentėjusiems nuo terorizmo asmenims biuras jums pasiūlys reikalingus informacijos kanalus, kad galėtumėte sužinoti visą informaciją, susijusią su laisvės atėmimo bausmės vykdymu iki tol, kol bausmė bus visiškai įvykdyta, ypač tais atvejais, kai suteikiamos lengvatos arba kai nuteistieji paleidžiami į laisvę. Be to, nagrinėjant bylas dėl kompensacijos biuras jums, kaip nukentėjusiajam, suteiks informacijos apie tai, kaip gauti galutinių sprendimų pažymas, nurodymus netaikyti civilinės atsakomybės ir kitus dokumentus, reikalingus sprendžiant klausimus dėl teisės aktuose numatytos pagalbos.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Kroatija

Dėmesio! Šiame puslapyje originalo kalba ([hr](#)) neseniai atlikta pakeitimų. Puslapį jūsų pasirinkta kalba šiuo metu rengia mūsų vertėjai.

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Prašymas įstoti į procesą civiliniu ieškovu siekiant reikalauti žalos atlyginimo nusikalstamos veikos nagrinėjimo procese nagrinėjamas nukentėjusiosios šalies siūlymu baudžiamojo proceso metu, jeigu taip gerokai neužvilkinamas procesas. (Baudžiamojo proceso kodekso (kroat. *Zakon o kaznenom postupku*) 153 straipsnio 1 dalis)

Prašymą įstoti į procesą civiliniu ieškovu gali pateikti nukentėjusioji šalis. (Baudžiamojo proceso kodekso (kroat. *Zakon o kaznenom postupku*) 154 straipsnio 1 dalis)

Prašymas įstoti į baudžiamąjį procesą civiliniu ieškovu teikiamas valdžios institucijai, kurioje pateikiami kaltinimai, arba teismui, kuriame nagrinėjama byla. (Baudžiamojo proceso kodekso (kroat. *Zakon o kaznenom postupku*) 155 straipsnio 1 dalis)

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Prašymas įstoti į procesą civiliniu ieškovu pirmosios instancijos teisme gali būti pateiktas iki įrodymų rinkimo pabaigos. (Baudžiamojo proceso kodekso (kroat. *Zakon o kaznenom postupku*) 155 straipsnio 2 dalis)

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Prašyme įstoti į procesą civiliniu ieškovu gali būti nurodytas ieškinio nagrinėjimo metu išdėstytas reikalavimas. (Baudžiamojo proceso kodekso (kroat. *Zakon o kaznenom postupku*) 153 straipsnio 2 dalis)

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Tokiems prašymams specialios formos nėra.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Asmuo, turintis teisę pateikti prašymą, turi išdėstyti savo reikalavimą ir pateikti įrodymus. (Baudžiamojo proceso kodekso 155 straipsnio 3 dalis). Įrodymų rūšis ir kiekis teisės aktuose nenumatyti.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Teikiant prašymą įstoti į procesą civiliniu ieškovu nereikia mokėti teismo mokesčių ar kitų išlaidų.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Asmenys, nukentėję nuo nusikalstamos veikos, už kurią baudžiama ilgesne negu penkerių metų laisvės atėmimo bausme, ir patiriantys sunkius nusikalstamos veikos padarinius, teikdami prašymą įstoti į procesą civiliniu ieškovu, turi teisę gauti ekspertinę teisininko pagalbą, už kurią sumokama iš valstybės biudžeto. (Baudžiamojo proceso kodekso 43 straipsnio 2 dalis). Ši teisė neribojama nukentėjusiosios šalies nuolatine gyvenamąja vieta.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Apkaltinamuoju nuosprendžiu nukentėjusiajai šaliai gali būti priteista visa civilinio ieškinio suma arba gali būti priteista dalis sumos ir nukentėjusiajai šaliai gali būti nurodyta pateikti atskirą ieškinį. Kai baudžiamojo proceso metu gauta informacija nesuteikia patikimo pagrindo visiškai arba iš dalies išspręsti ieškinio klausimą, teismas nurodo nukentėjusiajai šaliai pateikti atskirą ieškinį.

Kai teismas priima išteisinamąjį nuosprendį arba kai kaltinimai panaikinami arba baudžiamasis procesas sustabdomas nutartimi, nukentėjusiajai šaliai nurodoma pateikti pareiškimą dėl civilinio ieškinio patenkinimo. Kai teismas paskelbia, kad jis neturi jurisdikcijos, nukentėjusiajai šaliai nurodoma pateikti civilinį ieškinį baudžiamajame procese, kurį pradeda ar tęsia jurisdikciją turintis teismas. (Baudžiamojo proceso kodekso 158 straipsnio 2 ir 3 dalys)

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Nukentėjusioji šalis gali apskųsti nuosprendį, remdamasi teismo nurodymu dėl baudžiamojo proceso išlaidų ir nutartimi dėl prašymo, kuriuo siekiama įstoti į procesą civiliniu ieškovu. (Baudžiamojo proceso kodekso (kroat. *Zakon o kaznenom postupku*) 464 straipsnio 3 dalis)

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Atitinkamą teisę turinčio asmens siūlymu baudžiamajame procese, kuris vykdomas dėl padaryto nusikaltimo, gali būti nurodyta taikyti laikinąsias apsaugos priemones civilinio ieškinio patenkinimui užtikrinti.

Ankstesnėje pastraipoje nurodytą nutartį priima ikiteisminio tyrimo teisėjas. Po kaltinamosios išvados pateikimo tyrimo kolegija priima nutartį, diskusijai vadovauja bylą nagrinėjantis teismas. Pateikus apeliacinį skundą dėl laikinosios apsaugos priemonės, jos vykdymas nesustabdomas. (Baudžiamojo proceso kodekso 160 straipsnis).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinyimas: 09/01/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Italija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Nusikaltėlis yra įpareigotas atlyginti nukentėjusiajam padarytą žalą. Baudžiamojo kodekso 185 straipsnyje nustatyta, kad dėl visų nusikaltimų turi būti atlyginta žala pagal civilinės teisės taisykles. Jei nusikalstama veika buvo padaryta turtinė arba neturtinė žala, kompensaciją turi mokėti nusikaltėlis ir bet koks kitas asmuo, kuris pagal civilinę teisę yra atsakingas už nusikaltėlio veiksmus. Pagal civilinę teisę nusikalstama veika padaryta žala yra viena iš aplinkybių, kurioms esant gali reikėti kompensuoti neturtinę žalą (Civilinio kodekso 20159 straipsnis).

Nukentėjusysis gali rinktis iš dviejų būdų, kaip gauti patirtos žalos atlyginimą.

Jis gali įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civilinis ieškovas – tai reiškia, kad nukentėjusysis pareišk civilinį ieškinį baudžiamajame procese (*costituzione di parte civile*). Baudžiamojo proceso pabaigoje baudžiamasis teismas įvertins žalą ir priteis žalos atlyginimą arba tiesiog konstatuos, kad yra teisė į žalos atlyginimą ir nukreips šalis į civilinius teismus, kad šie nustatytų skolos dydį. Baudžiamojo proceso kodekso 74 straipsnyje nustatyta, kad baudžiamojo proceso metu bet koks asmuo, kuris dėl nusikalstamos veikos patyrė žalos, arba šio asmens įpėdiniai gali kaltinamajam ir bet kokiam asmeniui, atsakingam pagal civilinę teisę, pareikšti civilinį ieškinį dėl žalos atlyginimo pagal Baudžiamojo kodekso 185 straipsnį.

Kita vertus, nukentėjusysis gali tiesiogiai pradėti civilinį procesą pareikšdamas reikalavimą atlyginti žalą paprastuose civiliniuose teismuose.

Civilinių ieškinių ir baudžiamojo proceso veiksmų ryšiai reglamentuoti Baudžiamojo proceso kodekso 75 straipsnyje. Civiliniame teisme pareikštas civilinis ieškinytis bet kuriuo metu, kol civilinis teismas priims sprendimą dėl bylos esmės (nors tas sprendimas gali būti skundžiamas), gali būti perduotas į baudžiamąjį procesą. Tokiu atveju procesas pagal civilinį ieškinį nutraukiamas, o baudžiamasis teismas taip pat priims sprendimą dėl civilinio proceso išlaidų. Civilinis ieškinytis toliau bus nagrinėjamas civiliniuose teismuose, jei jis nebuvo perduotas į baudžiamąjį procesą, arba jei civilinis ieškinytis buvo pareikštas tokioje stadijoje, kai nebėra galimybės jį prijungti prie baudžiamojo proceso. Jei civilinis ieškinytis šaliai, kuri yra kaltinamasis baudžiamajame procese, civiliniuose teismuose pareiškiamas po to, kai civilinis ieškinytis buvo prijungtas prie baudžiamojo proceso, arba po pirmosios instancijos teismo sprendimo baudžiamojoje byloje, civilinis procesas sustabdomas, kol bus priimtas galutinis teismo sprendimas baudžiamojoje byloje, išskyrus teisės aktuose nustatytas išimtis.

Kuriame baudžiamojo proceso etape turiu pareikšti reikalavimą?

Civilinis ieškinytis gali būti prijungtas prie baudžiamojo proceso iki parengiamojo posėdžio arba net ir po jo, kol bus atlikti parengiamieji veiksmai, kuriuos pagal Baudžiamojo proceso kodekso 484 straipsnį reikia atlikti prieš pradėdant nagrinėti bylą teisme. Pasiekus šią stadiją civilinio ieškinio nebegalima prijungti prie baudžiamojo proceso. Jei civilinis ieškovas į baudžiamąjį procesą įstoja pasibaigus Baudžiamojo proceso kodekso 468 straipsnio 1 dalyje nustatytam liudytojų, ekspertų ir patarėjų šaukimo

terminui, civilinis ieškovas negali pasinaudoti teise pateikti liudytojų, ekspertų ar patarėjų techniniais klausimais sąrašus. Kai civilinis ieškovas įstoja į civilinį procesą, jis yra teismo proceso šalis bylą nagrinėjant pirmąja instancija ir bet kokiuose apeliaciniuose procesuose, nebent jis pašalinamas iš proceso arba savanoriškai iš jo pasitraukia. Civilinis ieškinys, prijungtas prie baudžiamojo proceso, nutraukiamas dviem atvejais: 1) prokuroras, kaltinamasis arba pagal civilinę teisę atsakinga šalis pateikia prašymą dėl civilinio ieškovo pašalinimo iš proceso (Baudžiamojo proceso kodekso 80 straipsnis) arba teismas savo iniciatyva bet kuriuo metu iki bylos nagrinėjimo pirmąja instancija pradžios priima nutartį dėl civilinio ieškovo pašalinimo iš proceso; 2) civilinis ieškovas arba jo specialusis atstovas (*procuratore speciale*) civilinį ieškinį bet kurioje proceso stadijoje gali tiesiogiai atsiimti žodiniu arba rašytiniu pareiškimu; laikoma, kad civilinis ieškinys buvo atsiimtas netiesiogiai, jei nebuvo pateikta jokių rašytinių pareiškimų ir dokumentų, arba jei ieškinys pareiškiamas civiliniuose teismuose (Baudžiamojo proceso kodekso 82 straipsnis).

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Prie baudžiamojo proceso prijungtu civiliniu ieškiniu gali būti siekiama gauti kompensaciją už bet kokią žalą – turtinę arba neturtinę, sveikatos priežiūros išlaidas, teisinės pagalbos, konsultacijų techniniais klausimais ir kitas patirtas bei dokumentais pagrįstas išlaidas, jei jos buvo patirtos dėl padarytos nusikalstamos veikos.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Italijos baudžiamajame procese nėra jokių oficialių formų, tačiau turi būti laikomasi toliau nurodytų reikalavimų.

Civilinis ieškovas turi turėti procesinį veiksnumą (*capacità processuale*). Šalies pareiškimas, kad ji nori įstoti į baudžiamąjį procesą kaip civilinis ieškovas, turi būti pateiktas atitinkamo teismo kancelijai arba pareiškimas posėdžio metu. Kad jis galėtų būti priimtas, pareiškime turi būti nurodyta: fizinio asmens, prašančio leisti įstoti į procesą civiliniu ieškovu, duomenys arba to prašančios asociacijos ar subjekto pavadinimas bei jų teisinio atstovo duomenys; b) atsakovo, kuriam pareiškiamas civilinis ieškinys, duomenys arba kita asmeninė informacija, iš kurios galima nustatyti jo tapatybę; teisininko, atstovaujančio civiliniam ieškovui, vardas bei pavardė ir išsami informacija apie jo įgaliojimus imtis veiksmų; d) pareiškimas dėl reikalavimo pagrindų; e) teisininko parašas. Jei pareiškimas pateikiamas ne posėdžio metu, apie jį civilinis ieškovas turi pranešti kitoms šalims, o pareiškimas kiekvienos šalies atžvilgiu įsigalioja nuo tos dienos, kurią įteikiamas pranešimas. Jei advokato įgaliojimas atlikti veiksmus nėra pridėtas pareiškimo, kad civilinis ieškovas nori įstoti į procesą, paantraščiėje arba paraščiėje, o pateikiamas viena iš kitų Baudžiamojo proceso kodekso 100 straipsnio 1 ir 2 dalyse nustatytų formų, jį reikia užregistruoti teismo kancelijai arba kartu su pareiškimu pateikti posėdžio metu.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Baudžiamajame procese civilinis ieškinys yra susijęs su procesu, skirtu kaltinamojo kaltei arba nekaltumui nustatyti. Įrodyti kaltinamojo kaltę yra prokuratūros funkcija. Tačiau civilinis ieškovas taip pat gali dalyvauti įrodinėjimo procese, ypač dėl patirtos žalos rūšies, žalos dydžio ir pan. įrodymų. Kita vertus, civiliniame procese, kalbant apie įrodymų (pvz., medicinos pažymų), patvirtinančių patirtos žalos dydį, teikimą įrodinėjimo pareigą paprastai tenka nukentėjusiajam, tačiau įrodinėjimo pareigą gali būti netaikoma įrodžius, kad yra teisinė prielaida nukentėjusiojo naudai.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Valstybės finansuojamą teisinę pagalbą gali gauti asmenys, kurių metinės pajamos neviršija tam tikros ribos. Teisinė pagalba suteikiama tuo atveju, kai procesas vyksta Italijoje, o ją gali gauti ir Italijos piliečiai, ir ne Italijos piliečiai. Šis klausimas reglamentuotas Prezidento dekretu Nr. 115/2002.

Kada baudžiamasis teismas atmes mano reikalavimą nusikaltėliui arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Baudžiamajame procese civilinis ieškinys nebus tenkinamas, jei kaltinamasis išteisinamas. Jei preliminarus tyrimo metu pateikiamas prašymas dėl sutartinės bausmės (*richiesta di applicazione di pena*), po to vykstančiame posėdyje prašymas įstoti į baudžiamąjį procesą civiliniu ieškovu negali būti priimtas. Taip pat toks prašymas įstoti į procesą negali būti pateikiamas posėdyje, kuris vyksta po prašymo taikyti sutartą bausmę procese dėl nesutikimo su bausme, paskirta nesiekiant išklausti atsakovo (*opposizione a decreto penale*), arba nesutikimo su nutartimi dėl sprendimo priėmimo nedelsiant (*opposizione a decreto di giudizio immediato*). Teisės aktuose aiškiai draudžiama įstoti į baudžiamąjį procesą civiliniu ieškovu tam tikrais kitais atvejais, pavyzdžiui, kai teisiama nepilnametis.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Pasibaigus teismo procesui, po sprendimo pirmąja instancija arba jį apskundus priimto sprendimo priėmimo, civiliniam ieškovui gali atrodyti, kad galutiniame sprendime nėra tinkamai išspręstas klausimas dėl jo patirtos žalos. Tokiu atveju civilinis ieškovas per

savo advokatą gali dar kartą skųsti sprendimą, tačiau tik dėl jo dalių ar nuostatų, susijusių su civiliniu ieškiniu dėl žalos atlyginimo. Tada paskesnis sprendimas nuo pirmąja instancija priimto sprendimo gali skirtis civilinės teisės aspektais (taigi, dėl žalos). Tokiu sprendimu gali būti panaikintos nepalankios sprendimo pasekmės dėl žalos atlyginimo, tačiau jis neturi jokios įtakos išvadoms dėl atsakovo baudžiamosios atsakomybės – atsakovas, kuris buvo išteisintas pagal baudžiamąją teisę, toliau laikomas nekaltu, net jei sprendimas buvo pakeistas civilinio ieškovo naudai. Todėl baudžiamojo teismo sprendimas dėl kaltinamojo baudžiamosios atsakomybės lieka nepakeistas, jei sprendimą, kuriuo atsakovas buvo išteisintas, ginčija tik civilinis ieškovas. Todėl pirmosios instancijos teismo, kuris atsakovą išteisino pagal baudžiamąją teisę, išvados gali objektyviai prieštarauti po civilinio ieškovo pateikto skundo apeliacine tvarka priimto sprendimo, kuriame tos pačios aplinkybės vertinamos kaip sprendimo dėl žalos atlyginimo pagrindas, išvadoms. Tai bus vertinama kaip itin sudėtingas ir techninis klausimas.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Civilinio ieškovo prašymu ir esant tinkamam pagrindui, teismas savo nutartį taikyti restituciją ir kompensuoti žalą paskelbs laikinai vykdytina. Nutartis atlikti laikinąjį pirmąjį mokėjimą (*provisionale*) visada yra iš karto vykdytina. Kai sprendimas tampa vykdytinu, šalis gali jį vykdyti pagal įprastas civilinio proceso taisykles.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 12/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Kipras

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Baudžiamasis teismas turi specialiąją jurisdikciją baudžiamajame procese skirti riboto dydžio kompensaciją nusikaltimo aukai, jei kaltinamasis pripažįstamas kaltu. Tačiau ši jurisdikcija taikoma labai retai, o pastaraisiais dešimtmečiais apskritai nebuvo taikoma.

Vis dėlto, tokiais atvejais nukentėjusysis turi teisę kreiptis dėl kompensacijos pareikšdamas nusikaltėliui ieškinį civiliniame procese.

Kuriame baudžiamojo proceso etape turėčiau pareikšti reikalavimą?

Reikalavimą civilinio ieškiniu forma reikėtų pateikti pasibaigus baudžiamajam procesui. Atkreiptinas dėmesys, kad šis procesas yra atskiras nuo baudžiamojo proceso ir nuo jo nepriklauso.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Kompensacijos už bet kokius patirtus nuostolius ir žalą galite reikalauti nurodydamas atskiras žalos rūšis, pavyzdžiui, kūno sužalojimus, skausmą ir kančias, negautą pelną ir įstatymais nustatytas palūkanas.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Taip, tai – ieškinys. Šią formą reikia pateikti teismo sekretoriato-kanceliarijoje. Joje gali būti išdėstytas visas ieškovo reikalavimas arba trumpa jo apžvalga, po kurios bus teikiamas išsamesnis pranešimas apie reikalavimą.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Reikalavimą pagrindžiantys įrodymai yra tokie įrodymai, kurie įrodo patirtą žalą.

Ar yra su mano reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų?

Taip, priklausomai nuo prašomos kompensacijos dydžio yra mokesčių ir išlaidų už su reikalavimu susijusias paslaugas.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Teisinę pagalbą galite gauti bet kurioje proceso stadijoje, jei turite teisę ją gauti, t. y. kai atitinkate teisės aktuose nustatytus kriterijus. Civilinėse bylose teisinė pagalba yra susijusi su žmogaus teisių pažeidimais pagal teisės aktuose nurodytas konvencijas.

Teisinė pagalba apima nemokamą konsultavimą, pagalbą bei atstovavimą ir tokiomis pačiomis sąlygomis teikiama kitoje šalyje gyvenantiems asmenims.

Kada baudžiamasis teismas atmes mano reikalavimą nusikaltėliui arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Netaikoma – žr. pirmiau.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Netaikoma – žr. pirmiau.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Siekiant užtikrinti sprendimo dėl kompensacijos vykdymą sprendimas įteikiamas atsakovui (nusikaltėliui), kuris privalo jį vykdyti. Jei sprendimas nevykdomas, ieškovas (nukentėjusysis) gali pradėti priverstinio vykdymo procesą, kad atsakovas būtų įpareigotas vykdyti sprendimą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 07/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Latvija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Turite teisę iš procesui vadovaujančio subjekto (policijos, prokuratūros, teismo) gauti informacijos apie kreipimosi dėl kompensacijos, įskaitant valstybės kompensaciją, ir jos gavimo nuostatas ir pateikti prašymą dėl žalos kompensavimo baudžiamajame procese.

Dėl kompensacijos už žalą galite kreiptis bet kurioje baudžiamojo proceso stadijoje iki bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme pradžios. Prašymą galite pateikti raštu arba žodžiu. Žodinį prašymą procesui vadovaujantis subjektas (policija, prokuratūra, teismas) užfiksuos posėdžio protokole.

Kuriame baudžiamojo proceso etape turiu pareikšti reikalavimą?

Dėl kompensacijos už žalą galite kreiptis bet kurioje baudžiamojo proceso stadijoje iki bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme pradžios. Jei asmuo, kuris turi būti patrauktas baudžiamojon atsakomybėn, nebuvo nustatytas, jūsų teisė pateikti reikalavimą dėl kompensacijos neribojama.

Nukentėjusysis turi teisę atsiimti pateiktą reikalavimą dėl kompensacijos bet kurioje baudžiamojo proceso stadijoje, kol teismas daro pertrauką sprendimui priimti.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Turite teisę iš procesui vadovaujančio subjekto (policijos, prokuratūros, teismo) gauti informacijos apie nuostatas dėl prašymo skirti kompensaciją pateikimo.

Prašymą galite pateikti raštu arba žodžiu. Žodinį prašymą procesui vadovaujantis subjektas (policija, prokuratūra, teismas) užfiksuos posėdžio protokole.

Savo prašyme turite pateikti įrodymus, pagrindžiančius kompensacijos už bet kokius turtinius nuostolius, kuriuos prašoma atlyginti, dydį. Tačiau dėl moralinės žalos ir fizinių kančių turite nurodyti tik prašomos kompensacijos dydį. Savo prašyme galite nurodyti sąskaitos mokėjimo įstaigoje, į kurią turėtų būti pervedama kompensacija už žalą, numerį.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Prašymą galite pateikti raštu arba žodžiu. Žodinį prašymą procesui vadovaujantis subjektas (policija, prokuratūra, teismas) užfiksuos posėdžio protokole.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Savo prašyme turite pateikti įrodymus, pagrindžiančius kompensacijos už bet kokius turtinius nuostolius, kuriuos prašoma atlyginti, dydį. Tačiau dėl moralinės žalos ir fizinių kančių turite nurodyti tik prašomos kompensacijos dydį.

Teismas nustatys kompensacijos dydį įvertinęs jūsų reikalavimą ir atsižvelgdamas į turtinės žalos dydį, nusikalstamos veikos pavojingumą ir pobūdį, sukeltas fizines kančias, ilgalaikį suluošinimą ir negalią, moralinės žalos dydį ir viešąjį pobūdį ir psichologinę žalą.

Tiesioginė žala bus vertinama pagal baudžiamojo persekiojimo metu nustatytus kainų lygius.

Ar yra su mano reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų?

Už prašymo pateikimą baudžiamajame procese jums mokėti nereikės.

Jei manote, kad jums nebuvo kompensuota visa žala, turite teisę reikalauti kompensacijos [☞ Civilinio proceso įstatymo](#) (*Civilproces a likums*) nustatyta tvarka. Nustatant kompensacijos sumą turi būti atsižvelgta į baudžiamojo proceso metu gautą kompensaciją.

Kreipiantis dėl kompensacijos pagal civilinį procesą, nukentėjusysis atleidžiamas nuo valstybės mokesčio mokėjimo.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu gauti teisinę pagalbą, jei negyvenu šalyje, kurioje vyksta procesas?

Jei varžoma arba neužtikrinama nepilnamečio teisių ir interesų apsauga arba jei atstovas pateikia pagrįstą prašymą, procesui vadovaujantis subjektas (policija, prokuratūra, teismas) priima sprendimą dėl advokato, kuris atstovaus nepilnamečiam nukentėjusiajam, paskyrimo. Išimtiniais atvejais, kai negalima užtikrinti asmens teisių ir interesų apsaugos baudžiamajame procese, procesui vadovaujantis subjektas (policija, prokuratūra, teismas) priima sprendimą dėl advokato, kuris atstovaus nepasiturinčiam ar palankių sąlygų neturinčiam suaugusiajam, paskyrimo. Procesui vadovaujantis subjektas (policija, prokuratūra, teismas) advokatą paskiria ir tais atvejais, kai nukentėjusiajam negali atstovauti nė vienas iš giminaičių. Tokiais atvejais Teisinės pagalbos administracija (*Juridiskās palīdzības administrācija*) padengs advokato išlaidas dėl valstybės teisinės pagalbos teikimo baudžiamajame procese.

Kada baudžiamasis teismas atmes mano reikalavimą nusikaltėliui arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Jei teismas priima išteisinamąjį nuosprendį, reikalavimas atlyginti dėl nusikalstamos veikos padarytą žalą nenagrinėjamas. Jei teismas jūsų reikalavimo nenagrinėja, reikalavimą dėl kompensacijos galite pareikšti [☞ Civilinio proceso įstatyme](#) nustatyta tvarka.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Jei teismas jūsų reikalavimo nenagrinėja, reikalavimą dėl kompensacijos galite pareikšti [☞ Civilinio proceso įstatyme](#) nustatyta tvarka.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Sprendimus dėl kompensacijos už žalą nukentėjusiajam priteisimo vykdo teismo antstoliai, kurie pradeda vykdymo procedūrą remdamiesi rašytiniu išieškotojo prašymu, grindžiamu vykdomuoju dokumentu.

Kad būtų galima iš dalies vykdyti teismo sprendimą dėl kompensacijos už žalą nukentėjusiajam priteisimo, nukentėjusiojo prašymu teismas jam išduoda vykdomąjį raštą.

Išieškotojai pagal reikalavimus, kilusius dėl kūno sužalojimo, sukėlusio negalią, ar kitos žalos sveikatai arba asmens mirties, yra atleidžiami nuo vykdymo mokesčių, kuriuos reikia mokėti teismo antstoliams.

Teismo antstolis savo iniciatyva atlieka reikiamus veiksmus ir taiko numatytas priemones ir būdus, kad greitai ir veiksmingai įvykdytų teismo sprendimus. Teismo antstolis turi sąžiningai išaiškinti šalims su jų procesinių teisių įgyvendinimu susijusias teises ir prievoles.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija

neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 20/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Lietuva

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Nusikaltimu padarytos žalos atlyginimo Jūs galite reikalauti pareikšdami civilinį ieškinį baudžiamojoje byloje. Civilinis ieškinys gali būti pareikštas ikiteisminio tyrimo metu jį paduodant ikiteisminio tyrimo pareigūnui ar prokurorui bei nagrinėjant bylą teisme jį paduodant teismui. Jeigu baudžiamojo proceso metu civilinis ieškinys nebuvo pareikštas ar jis buvo paliktas nenagrinėtas, civilinį ieškinį galite pareikšti civilinio proceso tvarka.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Civilinis ieškinys gali būti pareiškiamas bet kuriuo baudžiamojo proceso metu, tačiau ne vėliau kaip iki įrodymų tyrimo teisme pradži os.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Civiliniu ieškiniu galima reikalauti dėl įtariamojo arba kaltinamojo nusikalstamos veikos patirtos turtinės ar neturtinės žalos. Ieškinyje turi būti nurodyta konkreti reikalaujama atlyginti suma bei šią sumą pagrindžiančios aplinkybės.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Speciali civilinio ieškinio forma nėra nustatyta, yra taikomi tik bendrieji reikalavimai teismui teikiamiems procesiniams dokumentams.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Jūs turėtumėte pateikti rašytinius, daiktinius ar kitokius įrodymus, patvirtinančius patirtos žalos dydį.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Civilinis ieškinys, pareikštas dėl nusikalstama veika padarytos turtinės ir neturtinės žalos atlyginimo, atleidžiamas nuo žyminio mokesčio.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Taip, Lietuvos Respublikos piliečiai, kitų Europos Sąjungos valstybių narių piliečiai, taip pat kiti Lietuvos Respublikoje bei kitose Europos Sąjungos valstybėse narėse teisėtai gyvenantys fiziniai asmenys turi teisę gauti antrinę teisinę pagalbą dėl nusikaltimų atsiradusios žalos atlyginimo bylose. Sprendimus dėl teisinės pagalbos teikimo priima Valstybės garantuojamos teisinės pagalbos tarnyba.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Civilinis ieškinys yra atmetamas, jeigu neįrodoma, kad kaltinamasis dalyvavo darant nusikalstamą veiką.

Civilinis ieškinys paliekamas nenagrinėtas, jeigu kaltinamasis išteisinamas, nes nėra nusikaltimo ar baudžiamojo nusižengimo požymių turinčios veikos, taip pat tais atvejais, kai į teismo posėdį neatvyksta civilinis ieškovas ar jo atstovas. Tokiu atveju civilinis ieškovas turi teisę pareikšti ieškinį civilinio proceso tvarka.

Išimtiniais atvejais, kai neįmanoma tiksliai apskaičiuoti priteistinos sumos, nes būtina papildoma medžiaga, teismas, priimdamas apkaltinamąjį nuosprendį, gali pripažinti civiliniam ieškovui teisę į ieškinio patenkinimą, o klausimą dėl ieškinio dydžio perduoti nagrinėti civilinio proceso tvarka.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba atlyginimo priemonėmis teisme?

Taip, toks teismo sprendimas gali būti skundžiamas apeliacinės instancijos teismui Baudžiamojo proceso kodekso nustatyta tvarka.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Įsiteisėjus teismo sprendimui dėl žalos priteisimo, Jūs turite teisę gauti vykdomąjį raštą, kurį galite pateikti antstoliui vykdyti išieškojimą priverstine tvarka. Jeigu egzistuoja visos nustatytos sąlygos, antrinė valstybės garantuojama teisinė pagalba gali būti teikiama ir vykdymo proceso metu.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/09/2018

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Liuksemburgas

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Yra keli būdai, kaip reikalauti žalos atlyginimo iš nusikaltėlio.

Kad baudžiamasis teismas turėtų pagrindą priimti sprendimą dėl kompensacijos, nukentėjusysis baudžiamajame procese turi pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo kaip civilinis ieškovas ir reikalauti teisingos kompensacijos iš nusikaltėlio, jei jis bus pripažintas kaltu. Nukentėjusysis neprivalo dalyvauti posėdyje. Jam gali atstovauti advokatas ir iki posėdžio raštu pareikšti jo reikalavimus.

Be to, pagal 1984 m. kovo 12 d. įstatymą (su pakeitimais) dėl kompensacijos tam tikriems nukentėjusiesiems, dėl nusikaltimo patyrusiems fizinių sužalojimų, tam tikros nusikaltimų aukos turi teisę gauti kompensaciją iš valstybės biudžeto. Tai svarbi priemonė, skirta nukentėjusiesiems tais atvejais, kai: nusikaltėlis nėra nustatytas; nusikaltėlis nustatytas, tačiau jo negalima rasti; nusikaltėlis yra nemokus. Tokiais atvejais nukentėjusysis Teisingumo ministerijai turi pateikti prašymą skirti kompensaciją, o ministerija dėl jo per šešis mėnesius priims sprendimą.

Kompensaciją valstybė moka tik tada, jei nukentėjusysis veiksmingos ir tinkamos kompensacijos negali gauti jokiais kitais būdais (*pavyzdžiui, iš nusikaltėlio, socialinio ar asmeninio draudimo lėšų*).

Jei valstybė nukentėjusiajam skiria kompensaciją, jis vis tiek gali baudžiamajame procese pateikti ieškinį dėl žalos atlyginimo kaip civilinis ieškovas ir iš nusikaltėlio reikalauti papildomų sumų, jei nukentėjusysis mano, kad kompensacija yra nepakankama. Tokiu atveju nukentėjusysis privalo teismą informuoti, kad valstybei buvo pateiktas prašymas skirti kompensaciją arba kad iš valstybės buvo gauta kompensacija.

Kuriame baudžiamojo proceso etape turiu pareikšti reikalavimą?

Nukentėjusysis turi teisę kreiptis dėl žalos atlyginimo baudžiamajame procese išsiųsdamas raštą tyrimą atliekančiam teisėjui ir jį informuodamas, kad nukentėjusysis reiškia ieškinį kaip civilinis ieškovas siekdamas pareikalauti kompensacijos už galimai patirtą sužalojimą. Reikalavimą galima pateikti bet kuriame proceso etape. Nukentėjusysis savo reikalavimą taip pat gali pateikti baudžiamosios bylos posėdžio metu.

Tačiau atkreiptinas dėmesys į tai, kad, jei nukentėjusysis iki posėdžio nusprendžia pareikšti ieškinį dėl žalos atlyginimo kaip civilinis ieškovas, jis nebegali būti išklausytas kaip liudytojas.

Jei nukentėjusysis nepareiškia ieškinio dėl žalos atlyginimo baudžiamajame procese arba nepareiškia jokių reikalavimų, baudžiamasis teismas nukentėjusiajam negali automatiškai priteisti žalos atlyginimo.

Tačiau nukentėjusysis, kuris baudžiamosios bylos posėdžio metu nesikreipia su ieškiniu dėl žalos atlyginimo kaip civilinis ieškovas, nepraranda teisės į kompensaciją. Nukentėjusysis vis tiek gali pareikšti ieškinį nusikaltėliui civiliniuose teismuose, jei šis ieškinys pareiškiamas per taikomą civilinės teisės senaties terminą ir įrodoma, kad nagrinėjami veiksmai laikomi civilinės teisės pažeidimu.

Prašymą skirti kompensaciją Teisingumo ministerijai galima pateikti iki tol, kol sprendimu bus užbaigtas baudžiamasis procesas. Be to, prašymą reikia pateikti per dvejus metus nuo veikų padarymo dienos. Jei nusikaltėlis patraukiamas baudžiamajon atsakomybėn, o nukentėjusysis baudžiamajame procese kaip civilinis ieškovas pareiškia ieškinį dėl žalos atlyginimo, šio reikalavimo pateikimo terminas pratęsiamas ir pasibaigia praėjus dvejais metais po teismo, nagrinėjančio baudžiamąją bylą, galutinio sprendimo priėmimo. Jei nukentėjusysis nepareiškia ieškinio baudžiamajame teisme, o šiame procese priimtas

sprendimas įsiteisėja, nukentėjusysis gali pareikšti ieškinį civiliniuose teismuose, kad būtų priimtas sprendimas dėl žalos atlyginimo. Šiuo atveju terminas pratęsiamas ir sueina praėjus dvejiems metams po teismo sprendimo dėl žalos atlyginimo įsiteisėjimo. Tačiau, jei nukentėjusysis yra nepilnametis, senaties terminas nepradedamas skaičiuoti iki tos dienos, kol nukentėjusysis sulaukia pilnametystės, jei už veikas yra baudžiama baudžiamosiomis sankcijomis arba jei veikos yra numatytos Liuksemburgo baudžiamojo kodekso 372, 373, 375 (*tvirkinimas ir išžaginimas*, 3821 ir 3822 (*prekyba žmonėmis*), 400, 401bis 402, 403 ar 405 (*nužudymas, dėl kurio kaltas asmuo, nekvalifikuojamas kaip tyčinis nužudymas, ir tyčinis kūno sužalojimas*) straipsniuose ir už jas yra baudžiama pagal šiuos straipsnius.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Baudžiamojo proceso metu nukentėjusysis per posėdį turi raštu arba žodžiu pateikti reikalavimą, kuriame būtų nurodyti tikslūs jo pageidavimai, tačiau šį reikalavimą raštu galima pateikti ir prieš posėdį. Bet kuriuo atveju nukentėjusysis privalo įrodinėjimo priemonėmis (medicinos pažymomis, sąskaitomis ir pan.) įrodyti, kad buvo patirtas kūno sužalojimas. Faktiškai posėdžio metu teismas prieš civilinį ieškovo, teikiantį ieškinį dėl žalos atlyginimo, pirmiausia išklausys liudytojus ir įtariamą nusikaltėlį. Šiuo etapu nukentėjusysis arba jo vardu veikiantis advokatas nurodo, kad jis teikia ieškinį dėl žalos atlyginimo kaip civilinis ieškovas, ir pateikia dokumentą, kuriame nurodomi konkretūs reikalavimai teismui, prokurorui ir proceso šalims. Nukentėjusysis neprivalo dalyvauti posėdyje – jam gali atstovauti advokatas.

Reikalavimas gali būti surašytas ant paprasto popieriaus, o jame pateiktas įvairios patirtos žalos (kūno sužalojimų, ekonominių nuostolių ir (arba) moralinės žalos) sąrašas su konkrečiomis sumomis. Jei žalos negalima įvertinti kiekybiškai arba jos dydis kol kas nežinomas, suma nurodoma „dėl protokolo“.

Dauguma atvejų žalos atlyginimo dydį, skiriamą nukentėjusiajam kaip kompensacija už žalą, nustato teismas, atsakingas už nusikaltėlio teisimą, jei jis pripažįsta, kad kaltinamasis yra kaltas.

Nusikaltimo aukai kompensacija atlyginami šie nuostoliai ir išlaidos:

fizinė (ne psichologinė) žala:

- dėl sužalojimo patirtos medicininės išlaidos (medicininio gydymo – gydymo ligoninėje ir ambulatorinis gydymas, reabilitacijos – išlaidos);
- papildomi poreikiai ar išlaidos, susiję su sužalojimu (t. y. priežiūra ir pagalba, laikinas ir nuolatinis gydymas, ilgos trukmės fizioterapija, būsto pritaikymas, specialią įrangą ir kt.);
- ilgalaikiai sužalojimai (pvz., negalia ir kitas ilgalaikis invalidumas);
- pajamų netekimas medicininio gydymo metu ir po jo (įskaitant pajamų praradimą ir darbingumo netekimą ar išmokų sumažėjimą ir kt.);
- profesinių galimybių praradimas;
- su teismo procesu dėl žalą sukėlusio įvykio susijusios išlaidos, pavyzdžiui, teisinės ir kitos išlaidos);
- kompensacija už pavogtą ar sugadintą asmeninį turtą;

psichologinė (moralinė) žala:

- nukentėjusiojo skausmas ir kančios;
- pasitenkinimo gyvenimu praradimas (kai nukentėjusiojo gyvenimas nebėra toks pats, koks buvo iki nusikaltimo padarymo);
- suluošinimas (randai, galūnės ar kitos kūno dalies praradimas);
- seksualinio pobūdžio žala.

Teismas gali nurodyti ekspertui apskaičiuoti tikslią sumą už patirtus sužalojimus. Taip atsitinka dažnai, ypač sunkių kūno sužalojimų atvejais.

Šiuo atveju teismas gali skirti avansą.

Atlikus ekspertizę priimamas sprendimas dėl žalos atlyginimo, kuriame nustatoma mokėtina suma.

Didžiausia kompensacijos suma, kurią gali skirti Teisingumo ministerija, negali viršyti Didžiojo Hercogo reglamentu kiekvienais metais nustatomos ribos. 2017 m. nustatyta riba buvo 63 000 EUR. Ministerija taip pat gali skirti avansą.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Liuksemburgo Didžiojoje Hercogystėje nėra jokios specialios formos, skirtos prašymams skirti kompensaciją.

Reikalavimai surašomi ant paprasto popieriaus lapo.

Teisingumo ministerijai pateikiami prašymai skirti kompensaciją turi būti surašyti prancūzų, vokiečių arba liuksemburgiečių kalbomis, o juose turi būti nurodyta veikų data, vieta ir tikslus pobūdis.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Norint pareikšti reikalavimą bylą nagrinėjančiame teisme, reikia pateikti reikalavimą atlyginti žalą ir bet kokius žalą pagrindžiančius įrodymus (konkrečius pavyzdžius žr. toliau).

Teisingumo ministerijai pateikiant prašymą skirti kompensaciją, kartu su šiuo raštu reikia pateikti bet kokius veikų ir sužalojimų, kuriuos patyrė nukentėjusysis, patvirtinamuosius dokumentus, pagrindžiančius prašymą.

Neišsamus sąrašas:

- skundo kopija (policijos protokolas) arba įrodymai, patvirtinantys, kad pateikėte reikalavimą atlyginti žalą baudžiamajame procese;
- sprendimo, kuriuo baigiamas baudžiamasis procesas ir išsprendžiamas civilinio ieškovo reikalavimas atlyginti žalą (jei jis buvo pateiktas), kopija;
- sprendimas dėl reikalavimo atlyginti žalą (pavyzdžiui, po ekspertizės);
- sužalojimo įrodymai: medicinos pažymos, kuriose nurodytas patirtų sužalojimų pobūdis, nedarbingumo trukmė ir, kai taikoma, nuolatinio nedarbingumo pobūdis ir padariniai;
- dėl sužalojimo patirtų medicininių išlaidų (medicininio gydymo, gydymo ligoninėje ir ambulatorinio gydymo ir pan.) įrodymai;
- narystės socialinės apsaugos organizacijoje įrodymai;
- įrodymai, patvirtinantys bet kokios kompensacijos, gautos iš socialinio draudimo lėšų, dydį;
- draudimo sutarties kopija;
- įrodymai, patvirtinantys bet kokios kompensacijos, gautos iš draudimo bendrovės, dydį;
- pajamų netekimo medicininio gydymo metu ir po jo įrodymai.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Baudžiamajame procese kiekviena šalis turi sumokėti savo bylinėjimosi išlaidas, nepriklausomai nuo teismo proceso rezultato. Tačiau šalis, turinti poreikių, gali kreiptis dėl teisinės pagalbos. Tokiu atveju valstybė padengia visas išlaidas.

Nukentėjusysis taip pat gali prašyti padengti proceso išlaidas. Ekspertų išlaidas paprastai padengia kaltinamasis.

Teisingumo ministerijai teikiamiems prašymams skirti kompensaciją netaikomi jokie teismo mokesčiai.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Nukentėjusysis gali gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu, kaip nustatyta Liuksemburgo teisės aktuose, užpildydamas nacionalinę formą, kurią galima atsisiųsti iš Liuksemburgo advokatų asociacijos (*Barreau de Luxembourg*) interneto svetainės. <https://www.barreau.lu/le-barreau/assistance-judiciaire/formulaire-d-assistance-judiciaire>. Kartu su šia forma reikia pateikti patvirtinamuosius dokumentus, įrodančius, kad nukentėjusysis neturi pakankamai lėšų savo gynybos išlaidoms padengti. Prašymą reikia siųsti teismo apylinkės, kurioje nukentėjusysis gyvena, advokatų asociacijos pirmininkui, kuris priims sprendimą, ar skirti teisinę pagalbą.

Bet kas gali konsultuotis su įstaigomis, teikiančiomis teisinę informaciją ir konsultacijas. Norėdamas nemokamai gauti bet kokios teisinės informacijos, galite kreiptis į Priėmimo ir teisinės informacijos teikimo tarnybą (*Service d'Accueil et d'Information juridique*).

<https://justice.public.lu/fr/aides-informations/accueil-info-juridique.html>

Kada baudžiamasis teismas atmes mano reikalavimą nusikaltėliui arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Jei nukentėjusysis pateikė reikalavimą atlyginti žalą, o nusikaltėlis baudžiamajame procese išteisinamas, nes veikos nėra laikomos nusikaltimu, teismas vis tiek spręs, ar kaltinamojo padarytas pažeidimas yra nukentėjusiojo patirto sužalojimo priežastis. Tokiu atveju kaltinamajam bus nurodyta atlyginti žalą. Tačiau, jei nukentėjusysis neįrodys priežastinio ryšio tarp kaltinamojo elgesio ir patirto sužalojimo, teismas nukentėjusiojo reikalavimą atmes.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Nukentėjusysis gali apskųsti baudžiamojo teismo sprendimą.

Be to, jei nusikaltėlis nebuvo nuteistas, nukentėjusysis gali Teisingumo ministerijai pateikti prašymą skirti kompensaciją ir turi teisę gauti kompensaciją, jei nukentėjusysis yra nusikaltimo auka, o nusikaltėlis nebuvo nustatytas, o, jei nusikaltėlis buvo nustatytas, jo negalima rasti arba jis yra nemokus.

Jei nėra teismo proceso, Teisingumo ministerija, remdamasi teismo nustatyta kompensacija, gali skirti fiksuotą sumą ir (arba) skirti ekspertizę ministerijos lėšomis, kad būtų nustatytas kompensacijos dydis, kuris bus skiriamas nukentėjusiajam.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Baudžiamojo teismo užduotis yra įvertinti nukentėjusiojo patirtą sužalojimą, tačiau teismas nedalyvauja užtikrinant, kad būtų sumokėtas skirtas žalos atlyginimas ir bet kokios palūkanos.

Priėmus galutinį sprendimą pats nukentėjusysis turi imtis veiksmų, kad užtikrintų, kad nusikaltėlis sumokės žalos atlyginimą ir bet kokias palūkanas.

Dažniausiai nukentėjusiojo advokatas prižiūrės, kad būtų išieškotas žalos atlyginimas, – iš pradžių taikiais būdais, susisiekdamas su nuteisto nusikaltėlio advokatu, o vėliau vykdydamas teismo sprendimą per antstolį.

Kai teismas nuteisia nusikaltėlį ir taiko bausmės vykdymo atidėjimą su probacija, įskaitant pareigą mokėti kompensaciją, vyriausiasis prokuroras, atsakingas už bausmių vykdymą, tikrins, ar nuteistas nusikaltėlis vykdo šią pareigą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujimas: 19/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Vengrija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Baudžiamojo proceso metu nukentėjusysis gali reikalauti atlyginti civilinę žalą už sužalojimą ar nuostolius, patirtus dėl nusikalstamos veikos, pirmiausia teismo procesu metu, po to, kai buvo pareikšti kaltinimai. Tokiame reikalavime galima prašyti kompensacijos, gražinti daiktus arba sumokėti pinigų sumą. Nukentėjusysis šį reikalavimą gali pareikšti pirmosios instancijos teisme ne vėliau nei proceso stadijoje, kurioje pirmą kartą gali dalyvauti nukentėjusysis. Teismas nukentėjusiajam praneša apie tokias proceso stadijas. Jei nukentėjusysis to nepadaro, vėliau nebus priimti jokie paaiškinimai, kodėl nepareikštas reikalavimas.

Civilinis reikalavimas turi formalių elementų, kurie yra nustatyti teisės aktuose ir pagal juos yra privalomi. Jame turi būti nurodytas kaltinamasis, kuriam nukentėjusysis reiškia civilinį reikalavimą, aiškus prašymas teismui priimti sprendimą, visų pirma reikalaujama suma arba kiekis, teisė, kuria grindžiamas civilinis reikalavimas, aplinkybės, pagrindžiančios ginamą teisę ir prašymą priimti sprendimą, taip pat vykdymo būdas ir vieta tuo atveju, jei teismas priims sprendimą dėl civilinio reikalavimo esmės.

Be to, nukentėjusysis apie savo ketinimą pareikšti civilinį reikalavimą gali pranešti net ir iki kaltinimų pareiškimo, t. y. iki baudžiamojo proceso teismo nagrinėjimo stadijos. Jei pareiškiami kaltinimai, prokuratūra nukentėjusiojo pareiškimą perduoda teismui.

Teismas priima sprendimą dėl nurodyto civilinio reikalavimo esmės baudžiamajame procese, o jeigu to padaryti negalima dėl teisės aktuose nurodytų priežasčių, civilinį reikalavimą perduoda, kad jis būtų patenkintas kitais teisėtais būdais, tačiau tokiu atveju reikalavimas negalės būti vykdomas baudžiamajame procese.

Kuriame baudžiamojo proceso etape turiu pareikšti reikalavimą?

Civilinį reikalavimą galima pareikšti po to, kai pareiškiami kaltinimai, tačiau apie ketinimą pareikšti reikalavimą taip pat galima pranešti iki tol, kol pareiškiami kaltinimai, t. y. ikiteisminio tyrimo metu.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Baudžiamojo proceso kodekse nurodyti esminiai civilinio ieškinio reikalavimai, tačiau nėra nustatyta jokių specialių formalių reikalavimų.

Kalbant apie civilinio reikalavimo turinį, juo gali būti prašoma kompensacijos, grąžinti daiktą arba sumokėti pinigų sumą. Civiliniame reikalavime turi būti nurodytas kaltinamasis, kuriam pareiškiamas reikalavimas, o pareiškime turi būti pateiktas aiškus prašymas teismui priimti sprendimą. Pareiškime turi būti nurodyta reikalaujama suma arba kiekis. Kiekviename pareiškime taip pat gali būti pateiktas prašymas skirti kompensaciją pagal civilinę teisę už žalą patyrusio asmens tiesiogiai dėl nusikaltimo patirtą žalą. Reikalavime atlyginti žalą gali būti prašoma kompensuoti ne tik turto vertės sumažėjimą, bet ir pajamų praradimą ir palūkanas. Be to, civiliniame reikalavime turi būti nurodyta teisė, kurią įgyvendina nukentėjęs asmuo, ir reikalavimo pagrindas.

Jei civiliniame reikalavime nėra pirmiau nurodytų trijų svarbiausių elementų, būtinų bylai išnagrinėti (nurodytas kaltinamasis, aiškus prašymas ir įgyvendinama teisė), teismas, nustatęs šiuos trūkumus, nedelsdamas perduoda reikalavimą, kad jis būtų patenkintas kitais teisėtais būdais.

Nesant kitų civilinio reikalavimo elementų (reikalavimą ir įgyvendinamą teisę pagrindžiančių aplinkybių, nurodyto mokėjimo būdo ir vietos) taip pat kyla tokie patys padariniai, tačiau teismas reikalavimą perduos tik savo galutiname sprendime, o ne iš karto, kai nustato trūkumus.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Teisės aktuose nėra numatyta tokių reikalavimų forma.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Teisės aktuose nėra nurodyta, kokių įrodymų reikia reikalavimui pagrįsti. Kai teismas nagrinėja ir vykdo civilinį reikalavimą, į bylos dokumentus atsižvelgiama *ex officio* nepriklausomai nuo to, ar įrodymus pateikė nukentėjęs asmuo, ar jie buvo gauti iš kito šaltinio. Įrodymų įrodomoji galia nėra nustatyta įstatyme. Bet kokie teisės aktuose nurodyti įrodymai gali būti laisvai naudojami baudžiamajame procese.

Todėl teisės aktuose nėra nustatyta, kokius įrodymus reikia pateikti civiliniam reikalavimui pagrįsti, o nustatyta, kad privaloma nurodyti civilinį reikalavimą pagrindžiančias aplinkybes.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Jei nukentėjęs asmuo baudžiamajame procese pareiškia civilinį reikalavimą, šiuo pagrindu reikia mokėti tik reikalavimo ir apeliacinio skundo mokesť. Tačiau tokiais atvejais nukentėjusysis turi teisę būti atleistas nuo išankstinio mokesčio mokėjimo.

Paprastai mokesťis apskaičiuojamas remiantis civilinio reikalavimo objekto verte tuo metu, kai pradedamas procesas. Mokesťis yra 6 % skaičiavimo pagrindo, tačiau yra ne mažesnis kaip 15 000 HUF ir ne didesnis kaip 1 500 000 HUF.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu gauti teisinę pagalbą, jei negyvenu šalyje, kurioje vyksta procesas?

Nukentėjusysis turi teisę, kad teismas, prokuratūra ir tyrimą atliekanti institucija jį informuotų apie jo teises ir pareigas. Be to, jei reikalinga specialisto – teisinę pagalbą teikiančio advokato – konsultacija arba reikia parengti pareiškimą (peticiją, prašymą, pranešimą, pareiškimą dėl baudžiamojo persekiojimo ir pan.), kad būtų pradėtas procesas dėl nusikalstama veika padarytos žalos atlyginimo arba dėl nusikalstama veika pažeistų teisių ir interesų atkūrimo, valstybė pagal prašymą suteiks teisinę pagalbą teikiantį advokatą arba teisines paslaugas, Tokių paslaugų išlaidas padengia ne nukentėjusysis, o valstybė, jei nukentėjusiojo grynujų mėnesinių pajamų dydis neviršija minimalios senatvės pensijos dydžio, o nukentėjusysis neturi jokio turto arba tokio turto naudojimas būtų neproporcingas piniginiams išmokoms, kurias būtų galima gauti naudojantis tokiomis teisinėmis paslaugomis. Nukentėjusiojo teisės nepriklauso nuo jo pilietybės ar gyvenamosios vietos.

Kada baudžiamieji teismai atmes mano reikalavimą nusikaltėliui arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Teisės aktuose nustatytais ir toliau nurodytais atvejais teismas atsisako priimti sprendimą dėl civilinio reikalavimo vykdymo baudžiamajame procese perduodamas reikalavimą, kad jis būtų patenkintas kitais teisėtais būdais. Tokiais atvejais nukentėjusiojo reikalavimas negali būti vykdomas baudžiamajame procese, o tik civiliniame procese. Tais atvejais, kai kaltinamojo atsakomybė pagal baudžiamąją teisę arba dėl baudžiamojo nusižengimo nebuvo nustatyta, nes procesas buvo nutrauktas arba kaltinamasis buvo išteisintas, teismas perduoda civilinį reikalavimą, kad jis būtų patenkintas kitais teisėtais būdais. Tas pat taikoma tuo atveju, jei civilinio reikalavimo vykdymas yra negalimas pagal teisės aktus arba jei reikalavimas buvo pareikštas per vėlai. Jei

nekilnojamam turtui buvo padarytas konkretus nusikaltimas nuosavybei, o nukentėjusysis taip pat pateikė prašymą, kad būtų taikoma laikinoji priemonė ir nekilnojamasis turtas būtų nebenaudojamas, tuo pačiu metu pateikto civilinio reikalavimo negalima nagrinėti baudžiamajame procese. Civilinio ieškinio taip pat negalima vykdyti baudžiamajame procese, jei tam yra kliūčių pagal civilinio proceso teisę. Jei nukentėjusysis pateikia pranešimą dėl teisėjo arba teismo nušalinimo Civilinio proceso įstatyme nurodytais, tačiau Baudžiamojo proceso įstatyme nenurodytais pagrindais, tai gali būti laikoma tokia kliūtimi. Tas pat taikoma tuo atveju, jei dėl kito tomis pačiomis aplinkybėmis ir pagrindais grindžiamo ieškinio įsigaliojo teisiniai ieškinio pateikimo padariniai, buvo priimtas galutinis teismo sprendimas arba jei nukentėjusysis arba kaltinamasis neturi veiksnio civiliniame procese. Civilinių reikalavimų, kurių negalima vykdyti teisme, taip pat negalima vykdyti baudžiamajame procese. Jei asmuo, pateikiantis civilinį reikalavimą, nėra nukentėjusysis pagal baudžiamojo proceso teisę, jis negali pareikšti savo reikalavimo baudžiamajame procese. Be to, dėl nukentėjusiojo ir kaltinamojo civiliniame procese sudaryto susitarimo negali būti priimamas sprendimas baudžiamajame procese. Negali būti priimamas ir sprendimas dėl civilinio reikalavimo esmės, jei dėl to būtų smarkiai vilkinamas procesas arba jei tai draudžiama dėl bet kokių kitų aplinkybių. Dėl civilinio reikalavimo, kuris neatitinka reikalavimų, taip pat negalima priimti sprendimo baudžiamajame procese, todėl tokius civilinius reikalavimus teismas perduos, kad jie būtų patenkinti kitais teisėtais būdais.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Civilinio reikalavimo perdavimas, kad jis būtų patenkintas kitais teisėtais būdais, nėra skundžiamas.

Civilinis reikalavimas baudžiamajame procese gali būti patenkintas keliais kitais kompensacijos būdais. Bendras jų požymis – tai, kad tokiais atvejais nukentėjusiojo reikalavimas bus vykdomas ne pagal civilinę teisę, o prokuratūra tam tikrais atvejais gali nurodyti, kad kaltinamasis esant jo sutikimui patenkintų civilinį reikalavimą, o dėl tokio vykdymo gali būti taikoma švelnesnė bausmė arba nutraukiamas baudžiamasis procesas. Visos šios priemonės priklauso prokuratūros diskrecijai, tačiau nukentėjusysis turi teisę kreiptis dėl tokių sprendimų priėmimo. Tokie sprendimai gali būti: proceso sustabdymas siekiant vykdyti tarpininkavimą, prokuroro vykdomas sąlyginis sustabdymas arba kaltinamojo ir prokuratūros susitarimas arba taikos sutartis. Tai nereiškia, kad nukentėjusysis gali įvykdyti savo reikalavimą esant tiesioginei valstybės prievartai, tačiau kaltinamasis gali būti kur kas labiau motyvuotas savanoriškai patenkinti nukentėjusiojo reikalavimą.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Norėdamas užtikrinti civilinio reikalavimo vykdymą, nukentėjusysis gali pareikšti pasiūlymą dėl prevencinio kaltinamojo nuosavybės ar turto, kurį jis skolingas nukentėjusiajam, arešto net iki tol, kol dėl civilinio reikalavimo bus priimtas sprendimas baudžiamajame procese. Tai galima padaryti net prieš pareiškiant kaltinimą, jei nukentėjusysis išreiškė savo ketinimą pareikšti civilinį reikalavimą, o pareiškime yra formalių civilinio reikalavimo elementų. Tokiais atvejais teismas nurodo taikyti prevencinį areštą, o atvejais, kai delsti negalima – taikyti prevencinį areštą laikinai nurodo prokuratūra arba tyrimą atliekanti institucija.

Po to, kai civilinis reikalavimas buvo patenkintas galutiniu sprendimu, nukentėjusiojo, kuris kreipėsi dėl vykdymo, prašymu teismas išduoda vykdomąjį dokumentą. Jei siekiant patenkinti reikalavimą kol kas negalima išduoti vykdomojo dokumento, tačiau nukentėjusysis, besikreipiantis dėl vykdymo, numato, kad yra pavojus, jog vėliau reikalavimas gali būti neįvykdytas, teismas nukentėjusiojo prašymu gali apsaugoti priteistas lėšas arba konfiskuoti konkrečius daiktus taikydamas apsaugos priemonę.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 11/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Malta

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Ieškinį dėl žalos atlyginimo galima pateikti civiliniame teisme (malt. *Qorti Ċivili*).

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Savo prašymą turėtumėte pateikti kartu su pareiškimais.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Galite pateikti prašymą dėl turtinės žalos atlyginimo kartu su patvirtinamaisiais dokumentais.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Specialios formos nėra.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Informaciją apie pajamas, sąskaitas, sąmatas ir kitus aktualius patvirtinamuosius dokumentus.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Taip, bet jie yra minimalūs.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Taip, galite gauti teisinę pagalbą.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Išteisinamojo nuosprendžio atveju.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Tai galima padaryti įsitraukus baudžiamojo persekiojimo pareigūnui.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Išduodami nustatyti ir įstatyme įtvirtinti vykdomieji raštai (pavyzdžiui, mokėtinų sumų arešto orderis, konfiskavimo orderis) – tai turėtų padėti užtikrinti už teisinę pagalbą atsakingas advokatas.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 08/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Nyderlandai

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Kompensacijos galima pareikalauti baudžiamojo proceso metu.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Informaciją ir patarimų šiuo klausimu galima gauti iš [Nyderlandų paramos aukoms organizacijos](#) (nyd. *Slachtofferhulp Nederland*)

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Informaciją ir patarimų šiuo klausimu galima gauti iš [Nyderlandų paramos aukoms organizacijos](#).

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Informaciją ir patarimų šiuo klausimu galima gauti iš [Nyderlandų paramos aukoms organizacijos](#).

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Informaciją ir patarimų šiuo klausimu galima gauti iš [Nyderlandų paramos aukoms organizacijos](#).

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Informaciją ir patarimų šiuo klausimu galima gauti iš [Nyderlandų paramos aukoms organizacijos](#).

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Informaciją ir patarimų šiuo klausimu galima gauti iš [Nyderlandų paramos aukoms organizacijos](#).

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Informaciją ir patarimų šiuo klausimu galima gauti iš [Nyderlandų paramos aukoms organizacijos](#).

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Taip.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Nuo 2011 m. smurtinių ar seksualinių nusikaltimų aukos ir gyvi likę giminaičiai tam tikrais atvejais gali gauti kompensacijos avansą. Tokį avansą nuo 2016 m. sausio 1 d. gali gauti ir kitų nusikaltimų aukos. Tapote smurtinio ar seksualinio nusikaltimo auka? Jeigu taip, tai galite gauti visą savo kompensacijos sumą avansu.

Tapote kitokio nusikaltimo auka? Tokiu atveju avansu galite gauti ne daugiau kaip 5 000,00 EUR. Daugiau informacijos galite sužinoti adresu <https://www.cjib.nl/lt>.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 18/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Austrija

Deklaracijos dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civiline šalimi konkreči forma nenustatyta. Nėra reikalavimų, kokia forma turėtų būti pateikta deklaracija. Esamose liudytojų parodymų formose yra klausimas, ar asmuo pageidauja įstoti į baudžiamąjį procesą civiline šalimi. Asmeniui, norinčiam tokiu būdu įstoti į procesą, pakanka nurodyti „taip“ ir pateikti trumpą paaiškinimą.

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Nusikaltimo auka turi teisę siekti kompensacijos už sukeltas kančias ar kompensacijos už baudžiamosios teisės priemonėmis ginamų juridinių jo teisių pažeidimą. Norėdamas pateikti prašymą, nukentėjusysis gali deklaruoti, kad pageidauja įstoti į baudžiamąjį procesą civiline šalimi. Pateikęs šią deklaraciją (dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civiline šalimi), nukentėjusysis įtraukiamas į baudžiamąjį procesą civiline šalimi. Jeigu vėlesniu etapu prokuroras atsisako kaltinimų, civilinė šalis gali tęsti procesą pateikdama vadinamąjį subsidiarų kaltinimą (vok. *Subsidiaranklage*).

Priklausomai nuo proceso etapo, deklaracija dėl įstojimo į procesą civiline šalimi gali būti žodžiu arba raštu pateikiama kriminalinei policijai (vok. *Kriminalpolizei*), prokurorui arba teismui. Deklaracijos formos reikalavimų nėra (**Baudžiamojo proceso kodekso (Strafprozessordnung, StPO) 67 straipsnio 3 dalis**).

Alternatyva – nukentėjusieji gali teikti reikalavimus civilinėje byloje.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Deklaracija dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civiline šalimi gali būti pateikta teismo nagrinėjimo etapu iki įrodymų rinkimo pabaigos. Kadangi baudžiamajame procese su tuo susijusios tam tikros dalyvavimo teisės, kurios yra platesnės negu nukentėjusiojo teisės (pvz., teisė prašyti surinkti įrodymus, šaukimas į teisminį bylos nagrinėjimą), gali būti tikslinga deklaraciją dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civiline šalimi pateikti ankstyvu proceso etapu.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Reikalavimai turėtų būti motyvuoti deklaracijoje dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civiline šalimi. Konkreti prašymo sąmata turi būti pateikta teismo nagrinėjimo etapu iki įrodymų rinkimo procedūros pabaigos. Tačiau galima prašyti atlyginti tik tam tikrą žalos dalį.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Deklaracijos dėl įstojimo į baudžiamąjį procesą civiline šalimi konkreti forma nenustatyta. Nėra reikalavimų, kokia forma turėtų būti pateikta deklaracija. Esamose liudytojų parodymų formose yra klausimas, ar asmuo pageidauja įstoti į baudžiamąjį procesą civiline šalimi. Asmeniui, norinčiam tokiu būdu įstoti į procesą, pakanka nurodyti „taip“ ir pateikti trumpą paaiškinimą.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Įrodymus geriausia pristatyti arba pateikti tuo metu, kai pranešama apie nusikaltimą, arba kriminalinės policijos atliekamos apklausos metu. Vėliausiai jie turėtų būti pateikiami iki teismo posėdžio. Įrodymai – tai, be kita ko:

- nuotraukos,
- medicininės diagnozės,
- sąskaitos arba sąskaitos faktūros,
- orientacinės kainos ir kt.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Vykstant baudžiamajam procesui, civilinės šalys paprastai nepatiria išlaidų (išskyrus išlaidas savo pasirinktiems atstovams). Išlaidos patiriamos tik tuo atveju, jeigu civilinė šalis sąmoningai pateikia klaidingą teiginį, dėl kurio pradedamas baudžiamasis procesas, arba jeigu kaltinamasis išteisinamas „subsidiariojo kaltinimo“ atveju.

Ar galiu gauti teisinę (advokato) pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Vykstant baudžiamajam procesui, civilinės šalys advokato paslaugomis naudotis neprivalo. Kai kurie nukentėjusieji, ypač tie, kurie gali būti nukentėję nuo smurto arba pavojingų grasinimų, arba tie, kurių seksualinei neliečiamybei arba gebėjimui priimti sprendimus dėl savo seksualinio gyvenimo nusikaltimas turėjo poveikį, gali prašyti paramos teismo proceso metu (teisinių konsultacijų ir būti atstovaujamiems advokato), jeigu to reikia jų procesinėms teisėms apsaugoti (StPO 66 straipsnio 2 dalis). Ši parama nukentėjusiesiems teikiama nemokamai.

Kai esama tikro finansinio nepritekliaus, kiti nukentėjusieji per procesinės paramos sistemą taip pat gali prašyti advokato pagalbos, jeigu tai yra reikalinga teisingumui užtikrinti, ypač siekdami įgyvendinti teisę išvengti vėlesnio civilinio proceso (StPO 67 straipsnio 7 dalis).

Austrijoje vykdomame baudžiamajame procese tai taikoma ir užsienyje gyvenantiems asmenims, taip pat Austrijos pilietybės neturintiems asmenims.

Kokiu atveju teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsakys jį nagrinėti?

Deklaracija dėl įstojimo į procesą civiline šalimi atmetama, jeigu ji yra akivaizdžiai nepagrįsta, pateikta per vėlai arba jeigu laiku nepateikta kompensacijos sumos sąmata arba nenurodyta apytikrė žala (StPO 67 straipsnio 4 dalis). Kol teisme nepateikti kaltinimai, dėl deklaracijos atmetimo sprendžia prokuroras. Kai kaltinimai pateikiami, dėl deklaracijos sprendžia teismas (StPO 67 straipsnio 5 dalis).

Jeigu teismo nagrinėjimo metu priimamas nuosprendis, teismas taip pat turi nuspręsti dėl pateiktų civilinių reikalavimų. Jeigu kaltinamasis išteisinamas, civilinė šalis turi pateikti savo reikalavimus civilinių bylų teisme, nes tokiais atvejais civilinei šaliai baudžiamajame procese negali būti priteista kompensacija ar žalos atlyginimas. Jeigu kaltinamasis pripažįstamas kaltu, i) reikalavimas gali būti patenkinamas (iš dalies arba visiškai) arba ii) ieškovui gali būti nurodyta pateikti savo reikalavimus civilinių bylų teisme. Nepaisant apkaltinamojo nuosprendžio, civilinis ieškinytis tampa reikalingas, jeigu iki galo išsiaiškintus nuosprendžio aplinkybes civiliniai reikalavimai pripažįstami nepagrįstais arba jeigu baudžiamojo proceso rezultatas nesudaro sąlygų net iš dalies

įvertinti civilinio ieškinio, nebent įrodymų rinkimo procesas, kuriuo iš esmės neužvilkinamos galimybės nuspręsti dėl kaltinamojo kaltės ir jo nuteisimo, sudaro pagrindą toliau aiškintis nuosprendžio aplinkybes.

Baudžiamajame procese civiliniai reikalavimai negali būti atmetami, t. y. civilinė šalis vis tiek gali savo reikalavimus pateikti civilinių bylų teisme.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Jeigu prokuroras atmeta deklaraciją, galima pateikti skundą dėl teisių pažeidimo (StPO 106 straipsnis). Jeigu deklaraciją atmeta teismas, galima pateikti skundą (StPO 87 straipsnio 1 dalis).

Civilinė šalis (bet tik tam tikrais atvejais) gali pateikti skundą dėl negaliojimo arba skundą dėl bylos perdavimo civilinių bylų teismui, nes kaltinamasis buvo išteisintas. Jeigu, nepaisant to, kad kaltinamasis buvo nuteistas, šalis vis tiek nukreipiama į civilinių bylų teismą, remiantis civiliniais reikalavimais gali būti teikiamas apeliacinis skundas.

Ne baudžiamajame procese civilinių bylų teismuose visada galima pateikti civilinius ieškinius.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Remiantis Vykdymo tvarkos (vok. *Exekutionsordnung*, EO) 1 straipsnio pirmuoju sakiniu, teisiškai privalomos baudžiamųjų bylų teismų išvados dėl civilinių reikalavimų EO prasme laikytinos vykdomaisiais raštais. Kiekvienai vykdomai procedūrai reikalingas galiojantis vykdomasis raštas. Pradėti vykdymą turi būti prašoma per kompetentingą apylinkės teismą (vok. *Bezirksgericht*). Vykdomo veiksmai bus pradėti, jeigu yra įvykdyti visi jiems taikomi reikalavimai. Vykdomo veiksmai (pvz., kilnojamojo turto pardavimas, reikalavimų perleidimas vykdomą atliekančiam kreditoriui arba priverstinis nekilnojamojo turto pardavimas) pradedami ieškovo prašymu.

Vykdomo procedūros formas galima rasti spustelėjus toliau nurodytą Austrijos Teisingumo ministerijos interneto svetainės nuorodą:

<https://portal.justiz.gv.at/at.gv.justiz.formulare/Justiz/Exekution.aspx>

Kai vykdomo veiksmai patvirtinami, vykdomo procedūrą paprastai administruoja teisėjas arba teismo pareigūnas. Vykdomo veiksmus atlieka teismo antstoliai, kurie Austrijoje yra teismo pareigūnai. Pateikti papildomus pareiškimus kreditoriaus prašoma tik tuo atveju, jeigu teismas arba teismo antstolis be jų negali tęsti procedūros arba jeigu dėl minėtų veiksmų patiriamos išlaidos.

Vykdomo veiksmai atliekami tol, kol jie sėkmingai užbaigiami arba nutraukiami dėl to, kad, pavyzdžiui, procedūros vykdymo metu skolininkas sumokėjo skolą kreditoriui.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 22/02/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Lenkija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Ieškinį galima pateikti tik civilinių bylų teisme. Baudžiamajame procese ieškinio pateikti negalite, tačiau yra kitų būdų ginti savo teises baudžiamųjų bylų teisme.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Civilinis procesas nusikaltėliui gali būti pradėtas nepriklausomai nuo vykstančio baudžiamojo proceso. Tačiau atsiminkite, kad civilinis procesas gali būti sustabdytas, kol bus baigtas baudžiamasis procesas. Jeigu ieškinį teikiate pasibaigus baudžiamajam procesui, kuriame nusikaltėlis buvo nuteistas, civilinių bylų teismas iš naujo nerinks įrodymų, o baudžiamųjų bylų teismo nustatytus faktus laikys įrodytais.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Civilinių bylų teisme galite siekti ir faktinių nuostolių, ir prarastų pajamų atlyginimo. Turėtumėte nurodyti sumas, kurias siekiate gauti iš nusikaltėlio, ir paaiškinti, su kuo jos susijusios ir kaip jas apskaičiavote.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Tokiems prašymams specialios formos nėra.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turite pateikti?

Jeigu pateikiate apkaltinamąjį nuosprendį, jums nereikės nieko įrodyti. Civilinių bylų teismas privalės laikytis baudžiamųjų bylų teismo nustatytų faktų. Vis dėlto jūs galite siekti didesnio žalos atlyginimo, tačiau turėsite įrodyti, kad jūsų ieškinys yra pagrįstas. Jūsų reikalavimų pagrįstumui patvirtinti skirti įrodymai gali būti liudytojų parodymai ir dokumentai, pvz., sąskaitos arba išvados.

Ar teikdamas prašymą turite mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Paprastai už civilinio ieškinio pateikimą imami atitinkami teismo mokesčiai. Tačiau galite prašyti, kad būtumėte atleistas nuo teismo išlaidų mokėjimo, jeigu įrodote, kad neišgalite jų sumokėti.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Jeigu neišgalite sumokėti už advokato paslaugas, galite prašyti teismo skirto atstovo. Tuo tikslu turėtumėte pateikti teismui pareiškimą kartu su informacija (užpildydamas specialią formą) apie savo finansinę padėtį.

Žalos atlyginimo galite prašyti, net jeigu nuolat negyvenate Lenkijoje.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Ieškinį galima pateikti tik civilinių bylų teisme. Teismas ieškinį atmes, jeigu neįrodysite, kad nusikaltėlis padarė žalą, arba jeigu neįrodysite tos žalos sumos. Tačiau jeigu pridėsite apkaltinamąjį nuosprendį, kuriuo remiantis buvo nustatyta nusikaltėlio kaltė, civilinių bylų teismas negalės atmesti ieškinio.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Pirmosios instancijos **civilinių bylų teismo** (lenk. *sąd cywilny I instancji*) sprendimą galite apskųsti antrosios instancijos teismui (*sąd II instancji*). Jeigu jums neatstovauja advokatas, teismas jus informuos, kaip pateikti apeliacinį skundą.

Baudžiamajame procese savo teises galite ginti šiais būdais:

1. galite prašyti nusikaltėliui skirti kompensacinę priemonę (prievolę atlyginti žalą arba išmokėti kompensaciją už patirtą žalą); jeigu skirti nusikaltėliui tokią priemonę labai sudėtinga, vietoj to teismas gali nusikaltėliui nurodyti sumokėti kompensacinius nuostolius (lenk. *nawiązka*); prašymą galite pateikti žodžiu teismo posėdyje arba raštu; jūsų prašymas bus priimtas, jeigu nusikaltėlis yra nuteistas, t. y. nustatyta jo kaltė dėl nusikaltimo, kuriuo jums buvo padaryta nuostolių arba žala;
2. jeigu nusikaltėlis yra nuteistas ir jam yra skirtas laisvės atėmimo bausmės atidėjimas, teismas gali jam nurodyti atlyginti dėl nusikaltimo jūsų patirtą žalą arba jos dalį, nebent buvo skirta kompensacinė priemonė;
3. jeigu procesas sąlyginai nutraukiamas, teismas privalo nurodyti nusikaltėliui visiškai arba iš dalies atlyginti žalą.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jeigu nusikaltėliui nurodoma atlyginti žalą, teismas jums išduos nuosprendžio kopiją. Jeigu nusikaltėlis neatlygina žalos ir jam yra skirtas laisvės atėmimo bausmės atidėjimas, jūs galite prašyti, kad nuosprendis būtų vykdomas.

Jeigu baudžiamasis procesas buvo sąlyginai nutrauktas ir nusikaltėlis neatlygina žalos, procesas jo atžvilgiu gali būti atnaujintas ir jis gali būti nuteistas. Šį klausimą teismas išsprendžia posėdyje, kuriame jūs galite dalyvauti.

Civilinių bylų teismo sprendimą, kuriuo jums priteistas žalos atlyginimas, vykdo teisminė institucija, t. y. teismo antstolis (lenk. *komo rnik*).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Slovėnija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Nukentėjusioji šalis gali reikalauti iš nusikaltėlio atlyginti žalą baudžiamajame procese pareikšdama **civilinį ieškinį** (*premoženjskopra vni zahtevak*).

Prašymas dėl civilinio ieškinio (civilinio ieškovo baudžiamajame procese) pateikiamas institucijai, kuriai buvo pateiktas skundas dėl nusikalstamos veikos (**apygardos prokuratūrai**), arba **teismui**, kuriame nagrinėjama byla.

Civiliniame reikalavime gali būti prašoma kompensacijos, grąžinti daiktą arba panaikinti nurodytą teisinį sandorį.

Kuriame baudžiamojo proceso etape turiu pareikšti reikalavimą?

Kai civilinį ieškinį, susijusį su nusikalstama veika, pateikia tokią teisę turintis ieškovas, civilinis ieškinys išnagrinėjamas **baudžiamajame procese, jei dėl to šis procesas nėra nepagrįstai vilkinamas**.

Pasiūlymą dėl civilinio ieškinio baudžiamajame procese galima pateikti **ne vėliau kaip iki žodinio bylos nagrinėjimo pirmosios instancijos teisme pabaigos**.

Jei ieškovas nepateikia prašymo dėl civilinio ieškinio iki tol, kol pareiškiami kaltinimai, jis **bus informuotas**, kad tokį prašymą gali pateikti iki pagrindinio posėdžio pabaigos.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Ieškovas **turi tiksliai nurodyti reikalavimą ir pateikti patvirtinamuosius dokumentus** (pvz., pažymas, sąskaitas, medicininius dokumentus). Tikslus reikalavimo nurodymas reiškia, kad ieškovas turi, jei įmanoma, nurodyti žalos rūšį bei dydį ir teisių gynimo priemones.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Ne.

Kokius mano reikalavimą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Nukentėjusiosios šalies reikalavimo turinys turi būti pagrįstas įprastu būdu (pvz., pažymomis, sąskaitomis, mediciniais dokumentais).

Ar yra su mano reikalavimu susijusių teismo mokesčių ar kitų išlaidų?

Taip, kiekvienoje proceso stadijoje mokamas teismo mokestis, kurio suma priklauso nuo ieškinio vertės.

Prašymo dėl civilinio reikalavimo baudžiamajame procese patvirtinimo (visiškai arba iš dalies) mokestį moka kaltinamasis.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą iki proceso ir (arba) jo metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Teismo procesuose užsieniečiai (kurie nėra Slovėnijos Respublikos gyventojai) turi teisę gauti nemokamą teisinę pagalbą (teisinę konsultaciją, teisinį atstovavimą ir kitas teises paslaugas arba būti atleisti nuo su procesu susijusių išlaidų mokėjimo) **pagal abipusiškumo sąlygą** arba sąlygomis ir atvejais, nustatytais tarptautinėse sutartyse, kurios privalomos Slovėnijos Respublikai.

Kada baudžiamasis teismas atmes mano reikalavimą nusikaltėliui arba atsisakys dėl jo priimti sprendimą?

Teismas civilinį reikalavimą tenkina (visiškai arba iš dalies) tik tada, jei nusikaltėlis nuteisiamas (sprendimu, kuriuo kaltinamasis pripažįstamas kaltu). Kitais atvejais (kai baudžiamojo proceso metu surinkta informacija nėra patikimas pagrindas daliniam arba visam sprendimui priimti) nukentėjusiajai šaliai **patariama visiškai arba iš dalies pareikšti civilinį ieškinį, nes baudžiamasis teismas negali atmesti reikalavimo**.

Net jei teismas priima sprendimą, kuriuo kaltinamasis **išteisinamas** arba **kaltinimai atmetami**, arba teismas priima sprendimą, dėl kurio **procesas sustabdomas** arba atmetamas kaltinamasis aktas, teismas **pasiūlo nukentėjusiajai šaliai** pareikšti civilinį reikalavimą **civiliniame teisme**.

Jei teismas nurodo, kad **neturi jurisdikcijos** baudžiamajame procese, jis **informuoja nukentėjusiąją šalį**, kad apie savo civilinį ieškinį baudžiamajame procese ji gali **pranešti** kompetentingam teismui, kuris pradės arba tęs procesą.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba kreiptis dėl kitų teisių gynimo priemonių ir (arba) reikalavimų patenkinimo?

Ne, nes nukentėjusioji šalis gali skusti tik teismo sprendimo dalį dėl baudžiamojo proceso išlaidų.

Vienintelė išimtis – atvejai, kai prokuroras perėmė kaltinimą iš nukentėjusiosios šalies kaip kaltintojo. Šiuo atveju nukentėjusioji šalis gali skusti visas sprendimo dalis, įskaitant sprendimą dėl civilinių ieškinų.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Įsiteisėjus sprendimui dėl civilinio reikalavimo nukentėjusioji šalis pirmosios instancijos teismo gali prašyti išduoti patvirtintą sprendimo kopiją, nurodančią, kad sprendimas yra vykdytinas.

Sprendimas yra vykdytinas, kai jis įsiteisėja ir sueina savanoriško mokėjimo terminas. Kompetentingas teismas vykdo galutinį sprendimą, kuris yra vykdytinas dokumentas, pagal vykdymo procedūrai taikomas nuostatas. Remiantis vykdytinu dokumentu (sprendimu) kompetentingam apylinkės teismui pateikiamas pasiūlymas dėl vykdymo, kuriame nurodomos vykdymo priemonės (pvz., pajamų, banko sąskaitoje esančių lėšų, kilnojamojo arba nekilnojamojo turto areštas).

Teismo procese užsieniečiai (kurie nėra Slovėnijos Respublikos gyventojai) turi teisę gauti **nemokamą teisinę pagalbą pagal abipusiškumo sąlygą** arba sąlygomis ir atvejais, nustatytais tarptautinėse sutartyse, kurios privalomos Slovėnijos Respublikai.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 12/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Slovakija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Teisę gauti kompensaciją iš nusikaltėlio galima žodžiu pareikšti baudžiamajame procese, įtraukiant tai į posėdžio protokolą, arba specialiu rašytiniu prašymu. Nukentėjusysis, kuris pagal teisės aktus turi teisę gauti iš kaltinamojo kompensaciją už nusikalstama veika padarytą žalą, taip pat turi teisę prašyti teismo, kad šis, priimdamas nuosprendį, nurodytų kaltinamajam sumokėti kompensaciją už žalą; šį prašymą nukentėjusysis turi pateikti vėliausiai iki tyrimo arba pagreitinto tyrimo pabaigos. Prašyme turi būti aiškiai nurodyti reikalavimo motyvai ir prašomos kompensacijos suma. Nukentėjusysis informuojamas apie teisę į kompensaciją ir apie procedūrą, kaip šia teise pasinaudoti teismo posėdžio metu.

Jeigu kyla pagrįstas susirūpinimas, kad nukentėjusiojo reikalavimą atlyginti nusikaltimu padarytą žalą bus sunku arba neįmanoma patenkinti, tikėtino žalos dydžio neviršijantį reikalavimą galima užtikrinti kaltinamojo turto arba kitomis turtinėmis teisėmis. Prokuroro arba nukentėjusiojo prašymu teismas nusprendžia dėl turto arešto; ikiteisminio tyrimo metu prokuroras priima sprendimą remdamasis nukentėjusiojo prašymu; ikiteisminio tyrimo metu prokuroras gali užtikrinti reikalavimą net ir be nukentėjusiojo prašymo, jeigu tai būtina atsižvelgiant į nukentėjusiojo interesus, ypač jeigu kyla vėlavimo rizika.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Kad baudžiamajame procese būtų patenkintas reikalavimas atlyginti žalą, šį reikalavimą nukentėjusysis privalo pateikti iki tyrimo arba pagreitinto tyrimo pabaigos.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Kad teismas baudžiamajame procese apsvarstytų reikalavimą atlyginti žalą, nukentėjusysis privalo šį reikalavimą tinkamai ir laiku pateikti. Vėliausiai iki tyrimo pabaigos pateiktas reikalavimas atlyginti žalą laikomas laiku pateiktu reikalavimu, o tai reiškia, kad iš

esmės jį reikia pateikti iki tyrimo bylos galutinio išnagrinėjimo. Prašyme, kuriame pateikiamas reikalavimas atlyginti žalą, turi būti aiškiai išdėstyti reikalavimo motyvai ir nukentėjusiojo reikalaujamos kompensacijos suma. Tada teismas privalo vadovautis žalos atlyginimo suma, kurios nukentėjusysis reikalauja baudžiamojo proceso eigoje.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Ne.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Tyrimo eigoje reikia pateikti įrodymus, kuriais būtų įrodytas reikalavimo atlyginti žalą pagrindimas ir iš kurių būtų įmanoma patikimai nustatyti patirtos žalos dydį. Jeigu yra padarytas kūno sužalojimas, tyrimo eigoje ekspertui gali būti nurodyta įvertinti kūno sužalojimo mastą.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Su reikalavimu atlyginti žalą baudžiamajame procese nėra siejami jokie mokesčiai.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Jeigu nukentėjusysis pateikia kompensacijos prašymą ir neturi pakankamai lėšų atitinkamoms išlaidoms sumokėti, prokuroras ikiteisminio tyrimo metu, po kaltinimų pateikimo, gali skirti advokatą atstovauti nukentėjusiajam, arba šį advokatą net ir be prašymo gali skirti pirmininkaujantis teisėjas teismo nagrinėjimo metu, jeigu jis mano, kad tai yra reikalinga nukentėjusiojo interesams apsaugoti. Nukentėjusysis turi įrodyti, kad jis neturi pakankamai lėšų.

Pirmą kartą užmezgusi ryšį su nukentėjusiuoju, baudžiamojo persekiojimo institucija privalo jam rašytine forma suteikti informaciją apie jo teises baudžiamojo persekiojimo metu, apie paramos aukoms organizacijas ir apie jų teikiamas paslaugas. Teisinės konsultacijos taip pat yra šių paslaugų dalis.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Jeigu įrodymų rezultatas nėra pagrindas paskelbti prievolę atlyginti žalą arba jeigu siekiant priimti nutartį dėl prievolės atlyginti žalą reikia daugiau įrodymų, negu būtina prokuratūrai.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Taip, nukentėjusysis gali apskųsti tokį sprendimą, susijusį su reikalavimu atlyginti žalą.

Jeigu nukentėjusiojo apeliacinis skundas nepatenkinamas, vėliau nukentėjusysis reikalavimą atlyginti žalą gali pateikti tiesiogiai nusikaltėliui civiliniame procese. Smurtinių nusikaltimų atveju nukentėjusysis gali prašyti Teisingumo ministerijos atlyginti už kūno sužalojimą ir atlyginti moralinę žalą, jeigu yra padaryti tam tikri nusikaltimai laisvei ir žmogaus orumui.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jeigu nusikaltėlis savanoriškai neįvykdo savo prievolių, kurias teismas skyrė baudžiamajame procese, nukentėjusiajam išduodamas vykdomasis dokumentas, kai toks teismo sprendimas tampa vykdytinu, – tada nukentėjusysis gali šį dokumentą panaudoti prieš nusikaltėlį, kad vykdymo proceso pagrindu sprendimas būtų priverstinai įvykdytas. Tokiais atvejais nukentėjusysis gali prašyti teisinės advokato pagalbos.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 06/05/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Suomija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Pateikti kompensacijos už nusikaltimą prašymai paprastai nagrinėjami tame pačiame teismo procese kaip ir baudžiamoji byla, tačiau jie gali būti išskirti ir į atskirą procesą.

Jūs galite prašyti prokuroro teisme pristatyti jūsų prašymą skirti kompensaciją už atitinkamą nusikaltimą. Parengiamojo tyrimo metu verta apie tai informuoti policiją. Jeigu klausimas yra aiškus ir paprastas, prokuroras gali ginti kompensacijos prašymą jūsų naudai. Jeigu prokuroras nepristatys kompensacijos prašymo, jis jums apie tai praneš raštu.

Jūs taip pat galite baudžiamosios bylos nagrinėjimo metu teisme pats ginti savo prašymą dėl žalos atlyginimo arba jūsų vardu tai gali daryti teisės konsultantas.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Jeigu reikalaujate kompensacijos iš nusikaltėlio, jūs apie tai turite pranešti policijai parengiamojo tyrimo metu arba vėliausiai teismui, kai byla nagrinėjama teisme.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Jeigu esate nusikaltimo auka, galite reikalauti kompensacijos už:

- dėl padarytos žalos sugadintą arba prarastą turtą;
- reikalingas medicininės išlaidas ir kitas būtinąsias išlaidas;
- prarastas pajamas;
- skausmą ir kitas laikinas problemas;
- nuolatinės problemas ir
- psichinį sielvartą. Kompensacija už psichinį sielvartą gali būti išmokama, jeigu atitinkama veika:
 - buvo pažeista jūsų laisvė, ramybė, garbė arba privatus gyvenimas;
 - jūs buvote diskriminuojamas;
 - buvo pažeista jūsų asmens neliečiamybė arba
 - buvo kitu būdu šiurkščiai pažeistas jūsų žmogaus orumas.

Jūsų artimieji giminaičiai taip pat gali turėti teisę į pagrįstą kompensaciją už būtinąsias išlaidas ir prarastas pajamas, nes dėl nusikaltimo jums padarytų sužalojimų jiems teko jums rūpintis.

Jeigu jūs pasirūpinote dėl nusikaltimo mirusio asmens laidotuviams, jūs turite teisę iš nusikaltėlio reikalauti, kad jums būtų atlygintos jūsų patirtos laidotuvių išlaidos. Mirusio asmens tėvai, vaikai ir sutuoktinis arba kitas mirusiam asmeniui itin artimas panašaus statuso asmuo taip pat turi teisę gauti pagrįstą kompensaciją už savo patirtas laidotuvių išlaidas.

Teismas negali nurodyti nieko kito ar priteisti didesnės sumos, negu jūs, kaip suinteresuotoji šalis, reikalaujate. Todėl jūsų pateikti kompensacijos prašymai laikomi kompensacijos, kuri turi būti priteista, viršutine riba. Jūs taip pat turite teisę reikalauti palūkanų nuo savo pareikalautos kompensacijos sumos. Jeigu jūs gavote šaukimą paaiškinti atvejį asmeniškai teisme, jūs turite teisę gauti dienpinigius ir kompensaciją už savo kelionės išlaidas ir prarastas pajamas.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Specialios formos nėra.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Žalos sumą jūs galite įrodyti pateikdamas dėl nusikaltimo patirtų išlaidų kvitus. Taip pat turi būti pateikiami prarastų pajamų, draudimo išskaitos ir bet kokių kelionės išlaidų bei kitų išlaidų, patirtų tvarkant su atveju, už kurį prašoma kompensacijos, susijusius reikalus, įrodymai.

Kompensacija už skausmą ir kitas laikinas problemas, taip pat už nuolatinės problemas nustatoma pagal sužalojimo pobūdį ir sunkumą, dėl sužalojimo reikalingos priežiūros pobūdį bei trukmę ir problemos trukmę. Kompensacija už nuolatinę problemą nustatoma atsižvelgiant į kūno sužalojimo pobūdį ir sunkumą, taip pat į problemą patiriančio asmens amžių. Į kūno sužalojimą patyrusio asmens bet kokią konkretų gyvenimo kokybės pablogėjimą taip pat gali būti atsižvelgiama kaip į veiksnį skiriamos kompensacijos sumai padidinti. Siekdamas tai įrodyti, jūs turite pateikti gydytojų pažymą, kuriose būtų paaiškinamas sužalojimų pobūdis ir jiems gydyti reikalinga priežiūra.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Už bylos išnagrinėjimą apylinkės teisme (suom. *kärjäoikeus*) teismo mokesčiai neimami, jeigu kompensacijos prašymas ginamas kartu su prokuroro pateiktais kaltinimais. Jeigu kompensacijos prašymai pateikiami kaip atskira civilinė byla, už bylos išnagrinėjimą imamas teismo mokestis.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Jeigu jūs atitinkate sąlygas teisei pagalbai gauti, jūs galite gauti teisinę pagalbą ir parengiamajam tyrimui, ir teismo procesui. Smurto namuose, seksualinio nusikaltimo ar sunkaus nusikaltimo nukentėjusiojo gyvybei, sveikatai ar laisvei auka gali turėti valstybės lėšomis apmokamą advokatą. Teisinę pagalbą galima gauti Suomijos teismuose nagrinėjamiems byloms, net jeigu jūs negyvenate Suomijoje.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Jeigu parengiamojo tyrimo metu nurodėte, kad norite pats ginti savo kompensacijos prašymą arba naudotis advokato paslaugomis, arba jeigu prokuroras nesiima ginti jūsų prašymo, apylinkės teismas pasiteiraus jūsų, ar turite reikalavimų dėl kompensacijos. Apylinkės teismas gali nustatyti terminą, iki kurio jam turėtų būti nusiųstas kompensacijos prašymas. Nepateikus prašymo raštu, apylinkės teismas gali nenagrinėti kompensacijos prašymo, kurį pateiksite vėliau.

Teismas atmes jūsų kompensacijos prašymą, jeigu jam pagrįsti bus pateikta nepakankamai įrodymų.

Ar galiu apskusti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Jeigu norite apskusti apylinkės teismo priimtą sprendimą, turėtumėte šiam teismui per septynias dienas nuo sprendimo priėmimo pareikšti savo nesutikimą. Po to, kai pareiškiate teismui nesutikimą, sprendimą galite apskusti kompetentingam apeliaciniam teismui (suom. *hovioikeus*). Jūsų laiškas su apeliaciniu skundu per 30 dienų nuo apylinkės teismo sprendimo priėmimo dienos turi būti nusiųstas apylinkės teismui. Paprastai jums reikės leidimo tolesniam svarstymui, kad apeliacinis teismas galėtų iki galo išnagrinėti bylą.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Jeigu kaltinamasis savanoriškai nesumoka skirtos kompensacijos, galite prašyti, kad teismo antstolis išieškotų jūsų reikalaujamą sumą. Jūs turėtumėte teismo antstoliui nusiųsti vykdymo prašymą ir prie jo pridėti teismo sprendimą, kuriuo patvirtinama jūsų teisė į žalos atlyginimą. Vykdyto prašymas teikiamas vietos, kurioje skolininkas gyvena arba kur yra jo gyvenamoji vieta, teismo antstoliui. Jeigu yra keli skolininkai, gyvenantys skirtingose vietovėse, prašymą užteks pateikti vienam teismo antstoliui. Dėl išsamesnės informacijos, kaip prašyti kompensacijos, galite kreiptis į vykdymo tarnybą (suom. *ulosottovirasto*). Vykdyto tarnybų kontaktinius duomenis galite rasti [čia](#) (suomių, švedų ir anglų kalbomis).

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija neprisiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 13/03/2019

Reikalavimas, kad žalą atlygintų nusikaltėlis - Švedija

Kaip galiu pareikalauti kompensacijos iš nusikaltėlio arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme (baudžiamojo proceso metu) ir kam turėčiau teikti šį prašymą?

Pirmiausia turėtumėte kreiptis į policiją arba į prokuratūrą. Jos privalo išnagrinėti ir nukentėjusiosios šalies prašymus atlyginti žalą. Jeigu teismo nagrinėjimo metu jūs nesinaudojate savo teisinio atstovo paslaugomis, prokuroras paprastai taip pat privalo padėti apginti ieškovo reikalavimą nusikaltėliui, jeigu reikalavimas ginamas baudžiamojoje byloje.

Kuriuo baudžiamojo proceso metu turėčiau teikti prašymą?

Prašymas turėtų būti pateiktas kuo anksčiau – geriausia policijos tyrimo metu, kad jį būtų galima išnagrinėti ir surinkti įrodymus. Tačiau įmanoma pateikti prašymą iki baudžiamosios bylos pagrindinio proceso pradžios.

Ko galiu reikalauti prašyme ir kaip turėčiau jį suformuluoti (nurodyti visą sumą ir (arba) atskirai nurodyti nuostolius, prarastas pajamas ir palūkanas)?

Švedijos deliktinė teisė yra pagrįsta žalos atlyginimu – nukentėjusiajai šaliai, kiek tik įmanoma, turi būti atkurta ta pati finansinė padėtis, kuri būtų buvusi, jeigu žala arba sužalojimas nebūtų buvę padaryti. Tai reiškia, kad galima reikalauti atlyginti visus dėl padarytos žalos arba sužalojimo kilusius finansinius nuostolius. Tačiau nukentėjusioji šalis privalo, kiek įmanoma, apriboti žalą.

Žalos atlyginimas gali būti priteisiamas už:

- kūno sužalojimą, kuris apima išlaidas (sveikatos priežiūrai ir kt.), kompensaciją už prarastas pajamas, laikinas fizines ir psichines kančias (skausmą ir kančias), kompensaciją už suluošinimą visam laikui (suluošinimą) ir nuolatinę negalią (nedarbingumą);
- asmens neliečiamybės pažeidimą, jeigu nusikaltimu kėsiniama į nukentėjusiojo asmenį, laisvę, ramybę ar garbę ir teisių pažeidimas yra šiurkštus;
- turtinę žalą, pvz., dėl pavogto arba sugadinto turto;
- vien tik finansinę žalą, t. y. vien finansinę žalą, padarytą, pavyzdžiui, sukčiavimo ar darbdavio turto pasisavinimo atveju.

Reikalavimas turėtų būti nurodytas po atitinkamomis antraštėmis ir tada turėtų būti išdėstyta viso prašymo santrauka. Pareiškėjas turi teisę į delpinigių nuo nusikaltimo dienos arba kitos vėlesnės dienos, kurią buvo padaryta žala. Taip pat turi būti pateiktas prašymas dėl delpinigių, kad teismas galėtų dėl jo nuspręsti.

Ar yra speciali forma, skirta tokiems prašymams?

Deliktiniams prašymams policija ir prokuratūra turi specialias formas, kuriomis galite pasinaudoti.

Kokius savo prašymą pagrindžiančius įrodymus turiu pateikti?

Kai kurie įrodymai, reikalingi žalos atlyginimui gauti, paprastai įtraukiami į policijos tyrimą ir jais prokuroras gali remtis kaltinimui pagrįsti. Pavyzdžiui, tai galioja nusikaltimo ir juo padarytos žalos aplinkybėms.

Ieškovas privalo pateikti įrodymus savo reikalavimams pagrįsti, pavyzdžiui, išlaidų įrodymus (kvitus), prarastų pajamų įrodymus (sužalojimo / laikinojo nedarbingumo ir prarastų pajamų įrodymus), turtinės žalos įrodymus (dokumentus, iš kurių būtų matyti sunaikinto turto vertė arba sugadinto turto remonto išlaidos / nusidėvėjimas).

Kai siekiama žalos atlyginimo už teisių pažeidimą, ieškovas neprivalo pateikti jokių ypatingų įrodymų. Kompensacija už teisių pažeidimą atitiks nusikaltimo vertinimą.

Ar teikdamas prašymą turiu mokėti teismo ar kitus susijusius mokesčius?

Ne, kai prašymas atlyginti žalą pateikiamas baudžiamojoje byloje, mokesčių mokėti nereikia.

Ar galiu gauti teisinę pagalbą prieš procesą ir (arba) proceso metu? Ar galiu ją gauti, jei gyvenu ne toje šalyje, kurioje vyksta procesas?

Būdamas ieškovas / nukentėjusioji šalis, jūs turite teisę baudžiamojo proceso metu turėti savo teisinį atstovą. Pavyzdžiui, ši teisė galioja, kai padaromas sunkus smurtinis nusikaltimas, seksualinis nusikaltimas, smurtas namuose, arba kitais atvejais, kai yra aiškus pagalbos poreikis. Jeigu norėtumėte gauti tokią teisinę pagalbą, galite apie tai pranešti policijai arba prokuratūrai, kuri tada perduos jūsų prašymą teismui, o teismas savo ruožtu nuspręs, ar jums bus suteiktas ieškovo advokatas. Ieškovo advokatas gali suteikti pagalbą ir paramą per visą procesą, jis taip pat parengs ir gins ieškinį dėl žalos atlyginimo. Jeigu jums bus suteiktas ieškovo advokatas, valstybė už tai sumokės.

Kada teismas atmes mano prašymą prieš nusikaltėlį arba atsisakys jį nagrinėti?

Teismas labai retai atmeta deliktinį reikalavimą, ginamą baudžiamojoje byloje, net jeigu tai formaliai įmanoma.

Kartais teismas baudžiamosios bylos nagrinėjimą atskiria nuo savarankiško delikto bylos. Tai gali įvykti, jeigu prašymas atlyginti žalą yra sudėtingas arba nebuvo tinkamai parengtas ir dėl to vilkinamas baudžiamosios bylos nagrinėjimas. Šių dalykų atskyrimas reiškia, kad pirmiausia išsprendžiama baudžiamoji byla, o vėliau teismas nagrinėja savarankiško delikto bylą. Šio atvejo padarinys – prokuroras nebegali padėti ginti deliktinio reikalavimo. Nukentėjusiajai šaliai paprastai geriau, kad savarankiško delikto byla būtų tinkamai parengta, – tada ją galima išspręsti kartu su baudžiamąja byla.

Ar galiu apskųsti tokį sprendimą arba pasinaudoti kitomis teisių gynimo arba reikalavimų patenkinimo priemonėmis teisme?

Teismas visada turi išdėstyti nurodymus, kaip pateikti apeliacinį skundą. Šiuose nurodymuose išdėstomos apeliacinio skundo pateikimo sąlygos atitinkamu atveju.

Draudimo kompensacija paprastai nepriklauso nuo savarankiško delikto bylos išnagrinėjimo teisme, o tai reiškia, kad apie žalą arba sužalojimą galima pranešti draudimo bendrovei.

Toliau nurodyta informacija taikoma kompensacijai už nusikalstamu būdu padarytą žalą. Jeigu nusikaltėlis gali sumokėti žalos atlyginimą, reikalavimą visada pirmiausia reikia pateikti nusikaltėliui. Jeigu nusikaltėlis negali sumokėti, o nukentėjusioji šalis negali kitais būdais gauti kompensacijos už savo patirtą žalą arba sužalojimą, kompensacija už nusikalstamu būdu padarytą žalą gali būti išmokama net ir tuo atveju, jeigu nukentėjusioji šalis nepateikė deliktinio reikalavimo nusikaltėliui.

Jeigu teismas man priteisė žalos atlyginimą, kaip užtikrinti teismo sprendimo vykdymą prieš nusikaltėlį ir kokią pagalbą galiu gauti, kad sprendimas būtų įvykdytas?

Kai teismo sprendimas įsigalioja, teismas jį nusiunčia Švedijos vykdymo institucijai (šved. *Kronofogden*). Tada Švedijos vykdymo institucija pasiteiraus, ar norite pagalbos vykdant jūsų reikalavimą. Jeigu sutiksite, Švedijos vykdymo institucija išsiaiškins, kokio turto turi nusikaltėlis. Jeigu jis gali sumokėti, reikalavimas bus įvykdytas. Jeigu nusikaltėlis negali sumokėti, vykdymo pareigūnas jums apie tai praneš. Jeigu draudimo bendrovė jums neišmokėjo kompensacijos už žalą arba sužalojimą, jūs turite teisę į valstybės kompensaciją už nusikalstamu būdu padarytą žalą.

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 14/03/2019